

Utredning av
**Autorisasjonsordning for
digitale rådgivningsløsninger**

Mai 2019

Innhold

1. Innledning	5
1.1 Mandatet og arbeidet i prosjektgruppen	5
2. Sammendrag	6
2.1 Bakgrunn	6
2.2 Virkeområdet for ordningen	6
2.3 Krav for å bli autorisert	7
2.4 Søknadsprosessen	7
2.5 Oppfølging og sanksjoner	8
3. Markedet for digitale løsninger	9
3.1 Digitale rådgivningsløsninger i det norske markedet	9
3.2 Utviklingstrekk	9
3.3 Vurderinger av fordeler og risikoer ved robotrådgivning fra EBA, ESMA og EIOPA	11
4. Behovet for en autorisasjonsordning for digitale rådgivningsløsninger	12
4.1 Utgangspunkt	12
4.2 Offentligrettslige rammebetingelser for digitale rådgivningsløsninger og håndhevingen av disse	12
4.3 Betydningen av autorisasjons- og merkeordninger	12
4.3.1 Sanksjonslovutvalgets vurderinger	12
4.3.2 Hensynet til foretakene og bransjen	14
4.3.3 Hensynet til kundene	14
5. Utgangspunkter for utforming av autorisasjonsordningen	15
5.1 Generelt	15
5.2 Hensyn	15
5.3 Norske autorisasjonsordninger på andre sektorer	16
5.3.1 Generelt	16
5.3.2 Medlemskap	16
5.3.3 Krav til medlemmene – materielle vilkår ut over gjeldende lovregler	16
5.3.4 Administrasjon av ordningen – bruk av eksterne	17
5.3.5 Søknadsmodell – forhåndskontroll	17
5.3.6 Løpende kontroll og sanksjoner	17
5.4 Krav til digitale rådgivningsløsninger i andre land	18

6.	Hvilke løsninger som skal omfattes	19
6.1	<i>Innledning</i>	19
6.2	<i>Definisjonen av rådgivning</i>	19
6.2.1	Finansielle instrumenter (sparing og plassering)	19
6.2.2	Forsikring	21
6.2.3	Kreditt	22
6.3	<i>Virkeområdet for autorisasjonsordningen</i>	23
6.3.1	Utgangspunkt	23
6.3.2	Virkeområdet for God skikk	23
6.3.3	Digitale løsninger som yter rådgivning, eller løsninger hvor kunden kan foreta kjøp uten forutgående rådgivning	24
6.3.4	Oppsummering av anbefalt virkeområde: Digital rådgivning inkludert aktiv forvaltning	25
7.	Betydningen av autorisasjon	25
8.	Krav for å bli autorisert	26
8.1	<i>Prosjektgruppens utgangspunkt</i>	26
8.2	<i>Medlemskap i FinAut</i>	26
8.3	<i>Krav om å benytte sjekklisterne</i>	27
8.4	<i>Krav om intern utviklings- og godkjenningssprosess for løsningen</i>	28
8.5	<i>IT-sikkerhet</i>	29
8.6	<i>Krav til ansatte som inngår i rådgivningsprosessen eller gir opplysninger om den digitale rådgivningsløsningen</i>	29
9.	Søknadsprosessen	31
9.1	<i>Autorisasjon av løsning og/eller foretak</i>	31
9.2	<i>Søknadsmodell</i>	32
9.3	<i>Søknadsskjema</i>	33
9.4	<i>Bekreftelse fra ledelse</i>	34
9.5	<i>Bekreftelse fra internrevisjon</i>	34
9.6	<i>Prøving av søknaden</i>	35
10.	Oppfølging og sanksjoner	37
10.1	<i>Utgangspunkt</i>	37
10.2	<i>Oppfølging</i>	37
10.3	<i>Sanksjoner</i>	38
10.3.1	Utgangspunkt	38
10.3.2	Sanksjonsformer i gjeldende autorisasjonsordning for finansielle rådgivere	39

10.3.3	Forslag til sanksjoner	39
11.	Evaluering og oppdatering av ordningen	40
12.	Vurdering av FinAuts ansvar	40
13.	Beskyttelse av varemerke mv	42
14.	Kostnadsanslag.....	42

1. Innledning

1.1 Mandatet og arbeidet i prosjektgruppen

Finans Norges hovedstyre fattet 9. november 2017 slikt vedtak:

"Hovedstyret sluttet seg til at fremlagte «God skikk» erstatter «God rådgivningsskikk», og at «God skikk» skal være en bransjenorm forvaltet av FinAut. Hovedstyret tok «Sjekkliste for digitale løsninger» til etterretning. Hovedstyret ba administrasjonen komme tilbake på et egnet tidspunkt med en vurdering av en egen autorisasjonsordning eller merkeordning for digitale løsninger."

I tråd med dette følger det av strategidokumentet for Finansnæringens Autorisasjonsordninger ("FinAut") for 2018 – 2021 at FinAut skal utrede en egen autorisasjons- eller merkeordning for digitale løsninger.

Ved styrevedtak i FinAut 3. mai 2018 ble Advokatfirmaet Schjødt AS innstilt som prosjektleder for utredningsarbeidet. Vedtaket og tilhørende rammer ble godkjent av hovedstyret i Finans Norge i juni 2018.

På denne bakgrunn nedsatte FinAut en prosjektgruppe bestående av følgende medlemmer:

Siv Seglem, adm. dir. i FinAut
Martin Dræge, FinAut
Knut Wetten, Storebrand
Toril Steinmo, DNB
Jeanette Andersen, Gjensidige

Fra advokatfirmaet Schjødt har følgende advokater deltatt i prosjektgruppemøtene:

Kaare M. Risung (prosjektleder)
Bjarne Rogdaberg
Hugo Berg Otterlei
Birte Berg

Prosjektgruppen hadde sitt konstituerende møte 23. august 2018 og har avholdt fem møter.

Med dette fremlegges prosjektgruppens utredning.

2. Sammendrag

2.1 Bakgrunn

I november 2017 besluttet Finans Norges hovedstyre at FinAut kunne igangsette arbeidet med å utrede muligheten for en autorisasjonsordning for digitale løsninger. Advokatfirmaet Schjødt AS ble valgt som prosjektleder for utredningsarbeidet, og det ble nedsatt en prosjektgruppe bestående av representanter fra FinAuts administrasjon og tre medlemsbedrifter (DNB, Storebrand og Gjensidige).

Prosjektgruppen startet sitt arbeid i august 2018. Som grunnlag for vurderingene har gruppen blant annet utredet markedet for digitale løsninger og utviklingstrekk, offentligrettslige rammebetingelser og betydningen av autorisasjonsordninger med utgangspunkt i hensynene til foretakene, bransjen og forbrukerne. Videre har prosjektgruppen sett hen til andre norske autorisasjonsordninger innenfor andre sektorer og ordninger i utlandet.

Basert på utredningene har prosjektgruppen kommet frem til en anbefalt modell for en autorisasjonsordning for digital rådgivning/robotrådgivning. I denne rapporten presenteres grunnlaget for vurderingene og den foreslåtte modellen.

2.2 Virkeområdet for ordningen

Digitale kundeløsninger består av et bredt spekter av løsninger, herunder informasjonssider, kalkulatorer og kjøpsløsninger med og uten råd. Et sentralt vurderingstema i utredningen er hvilke typer kundeløsninger som bør omfattes av en autorisasjonsordning, og om ordningen bør begrenses til digital rådgivning/robotrådgivning.

Prosjektgruppens vurdering er at rådgivning defineres i regelverket som "personlig anbefaling" innenfor FinAuts fagområder; sparing og plassering, skadeforsikring, personforsikring og kreditt.

En risiko ved et vidt virkefelt er at det kan være krevende å få på plass en treffsikker autorisasjonsordning. Digitale løsninger som yter veiledning, informasjon og salg, kan i prinsippet omfatte så godt som hele nettsiden til et foretak. Prosjektgruppen anbefaler derfor at virkeområdet for autorisasjonsordningen blir digital rådgivning/robotrådgivning, knyttet opp mot den definisjonen som den europeiske tilsynsmyndigheten på verdipapiriområdet (ESMA) har lagt til grunn for slik rådgivning.

Oppsummert foreslår prosjektgruppen at autorisasjonsordningen omfatter digitale løsninger som

- yter rådgivning (personlig anbefaling) eller aktiv forvaltning;
- er helt eller delvis automatisert;
- er rettet mot kunden.

Ansvar for å vurdere hvilke løsninger som faller inn under disse kriteriene, og som dermed omfattes av autorisasjonsordningen, bør ligge hos det enkelte foretak.

2.3 Krav for å bli autorisert

Prosjektgruppens målsetting er å foreslå en autorisasjonsordning som er enkel å slutte seg til og administrere, samtidig som ordningen faktisk innebærer en kvalitetssikring.

Som følge av at det allerede foreligger et betydelig regelverk, har ikke prosjektgruppen hatt til hensikt å komme opp med nye detaljkrav for rådgivning, men finne treffsikre krav.

Utgangspunkter er at de kravene som stilles i forbindelse med autorisasjon av digitale løsninger, bør ha som formål å sikre at regelverk og bransjenorm etterleves, og derved bidrar til at kundene vil være like godt ivaretatt ved digital som ved ordinær rådgivning.

Oppsummert foreslår prosjektgruppen følgende krav:

- Foretaket som søker om autorisasjon av digital rådgivningsløsning, må enten være medlem av en eierorganisasjon eller søke om medlemskap i FinAut.
- Prosjektgruppen legger til grunn at alle punkter i sjekklisten må være oppfylt for at løsningen skal kvalifisere til autorisasjon.
- Foretaket som søker om autorisasjon, må fastsette en hensiktsmessig intern utviklings- og godkjeningsprosess for rådgivningsløsningen som er tilpasset deres virksomhet.
- Ansatte som inngår i rådgivningsprosessen eller gir opplysninger om den digitale rådgivningsløsningen, må være autorisert i henhold til den relevante autorisasjonsordningen for ansatte.

2.4 Søknadsprosessen

Prosjektgruppen har utredet om autorisasjonen bør knyttes til den enkelte løsning eller til foretaket som sådant. Etter en samlet vurdering foreslås det at autorisasjonsordningen består av tre nivåer; (i) foretaket må være medlem av FinAut, (ii) foretaket må tilsluttes autorisasjonsordningen for digitale rådgivningsløsninger og (iii) den enkelte løsning må autoriseres.

Med utgangspunkt i anbefalingen fra FinAuts styre, er prosjektgruppens utgangspunkt at foretaket skal søke om autorisasjon. En søknadsmodell kan tenkes utformet på flere måter, fra en enkel prosess med liten grad av prøving til en omfattende søknadsbehandling før FinAut og vurderer løsningene.

Prosjektgruppen har søkt å avveie to hensyn; på den ene siden at ordningen skal være enkel å slutte seg til og administrere, og på den andre siden at det å være autorisert skal være et kvalitetsstempel.

Dette innebærer etter prosjektgruppens vurdering at FinAut bør foreta en viss kvalitetskontroll i søknadsprosessen, samtidig som foretakets egne kontrollfunksjoner også må være sentrale.

Prosjektgruppen foreslår en søknadsprosess som består av tre deler:

- Søknadsskjema hvor foretaket gir en overordnet beskrivelse av enkelte forhold ved løsningen
- Bekreftelse fra ledelsen på at kravene for å bli autorisert er oppfylt
- Bekreftelse fra internrevisjonen på at kravene til å bli autorisert er oppfylt (foretak som ikke har internrevisjon kan benytte ekstern revisor).

Det er utarbeidet forslag til hvilke elementer som bør inngå i søknadsskjemaet. Dette har til hensikt å gi FinAut tilstrekkelig grunnlag for å vurdere søknaden.

FinAut skal kontrollere at alle spørsmål i søknadsskjemaet er besvart, og at bekreftelse fra ledelse og internrevisjon er avgitt i samsvar med fastsatt standardformat, samt vurdere om foretakets beskrivelse av nærmere angitte forhold gir tilstrekkelig trygghet for at løsningen er i samsvar med God skikk og øvrig regelverk. FinAut bør ha adgang til å etterspørre nærmere informasjon og dokumentasjon ved behov.

2.5 Oppfølging og sanksjoner

Ansvar for oppfølging av at digitale rådgivningsløsninger etterlever autorisasjonskravene, vil primært påhvile medlemsbedriftene. Imidlertid bør FinAut også selv ha mulighet til å foreta oppfølging av løsningene for å sikre nødvendig legitimitet.

Etter gruppens vurdering bør FinAut kunne følge opp både tilfeller der det gjennom kundeklager, medieomtale eller på andre måter har fremkommet indikasjoner på at en digital løsning ikke fungerer tilfredsstillende, og andre tilfeller, eksempelvis basert på tilfeldige stikkprøver.

Utforming av sanksjoneringen legges opp etter mønster av autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere. I tillegg til advarsel og tilbaketrekking av autorisasjon, bør FinAut ha mulighet til å pålegge medlemsbedriften å rette et konkret forhold innen en angitt frist.

3. Markedet for digitale løsninger

3.1 Digitale rådgivningsløsninger i det norske markedet

Prosjektgruppen har innhentet opplysninger om digitale rådgivningsløsninger i det norske markedet, men uten å foreta en full systematisk kartlegging.

Prosjektgruppen oppfatter at det foreløpig er relativt få digitale løsninger i det norske markedet som gir kundene råd (personlig anbefaling, ref. punkt 6.2 under).

Gruppen er kjent med at tre aktører tilbyr investeringsrådgivning gjennom digitale investeringsrådgivningsløsninger; Sbanken, Nordnet og Nordea. Disse robotrådgiverne gir kun råd om investeringer i verdipapirfond. Kunden svarer på spørsmål vedrørende økonomi, risiko, avkastningsforventning, investeringshorisont mv. Basert på dette foreslår robotrådgiverne en portefølje av verdipapirfond. Kunden kan velge å kjøpe de anbefalte fondene direkte i den digitale løsningen.

Videre har Kron utviklet en digital løsning for inngåelse av aktiv forvaltningsavtale. Basert på en enkel heldigital egnethetsvurdering, anbefaler løsningen et aktivt forvaltningsmandat og generer en aktiv forvaltningsavtale som kunden kan signere digitalt. Kron skal deretter yte investeringstjenesten aktiv forvaltning av kundens midler i henhold til mandatet.

De ovennevnte løsningene ser foreløpig ut til å være relativt enkle og basert på programmerte regler. Slik prosjektgruppen forstår det, er det ikke tale om roboter med kunstig intelligens (AI). Det er imidlertid grunn til å anta at robotrådgiverne vil bli mer avanserte etter hvert, og at man vil ta i bruk kunstig intelligens.

Prosjektgruppen er kjent med at også andre aktører arbeider med å utvikle digitale investeringsrådgivningsløsninger for investering i verdipapirfond.

Når det gjelder kreditt, tilbyr flere banker digitale lånesøknader, men gruppen har ikke inntrykk av at disse yter rådgivning. Prosjektgruppen er heller ikke kjent med at det arbeides med å utvikle digital rådgivning innen kreditt.

Innen forsikring er det vanlig med digitale kjøpsløsninger hvor kunden legger inn informasjon og blir presentert forsikringstilbud den kvalifiserer til. Deretter kan kunden velge mellom ulike dekningsgrader og priser.

3.2 Utviklingstrekk

Det synes å være en samstemt oppfatning om at utbredelsen av digitale rådgivningsløsninger vil øke i årene fremover.

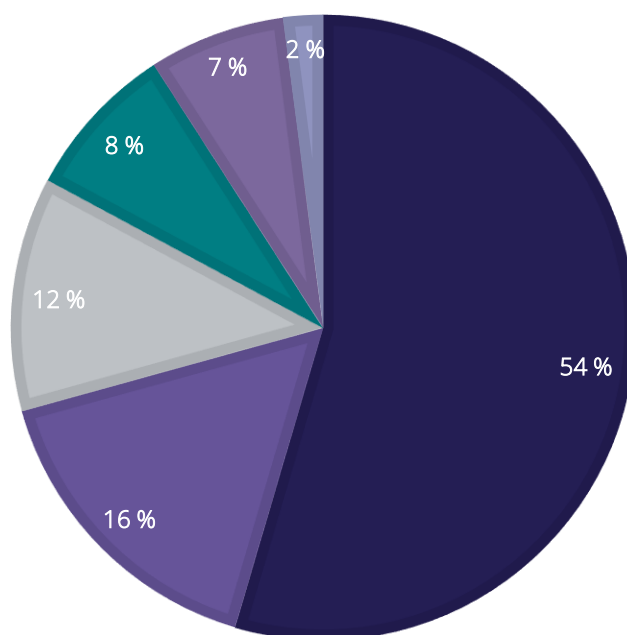
Prosjektgruppen har ikke foretatt noen nærmere analyse av fremtidige utviklingstrekk i markedet for digitale løsninger. Det konstateres imidlertid at det synes å være flere drivere i retning av økt digitalisering

også md hensyn til kundekontakt og rådgivning. Dette gjelder blant annet høyere kostnader forårsaket av økt kompleksitet i regulatoriske rammebetingelser og økt skattebelastning på ansatte som følge av finansskatt mv. Videre er det en stadig økende konkurranse fra både norske og utenlandske aktører, mer krevende inntektsmodeller som følge av delvis forbud mot kick-backs fra fondsleverandører og økt compliance-risiko utløst av nevnte kompleksitet i regulatorisk rammeverk, samt strengere sanksjonsbestemmelser mv.

Undersøkelser fra CFA Institute viser at det i første fase særlig er formuesforvaltning som vil bli påvirket av digital rådgivning¹.

Sectors most affected by automated financial advice tools

■ Asset management ■ Banking ■ Securities ■ Insurance ■ Other ■ None of the above

Question: Which sector do you think will be most affected by automated financial advice tools?

EUs tilsynsmyndigheter på finansområdet (EBA, ESMA og EIOPA, samlet omtalt som ESAene) publiserte en felles rapport² 5. september 2018 om robotrådgivning. Denne rapporten underbygger også at utviklingen innen automatiserte rådgivningsløsninger er særlig aktuell på verdipapirområdet, selv om det i enkelte land rapporteres om at også forsikrings- og kredittprodukter distribueres digitalt.

For øvrig slår rapporten fast at utviklingen går sakte: "the phenomenon of automation in financial advice seems to be slowly growing, the overall number of firms and customers involved still seems to be quite limited". Det konkluderes med at "no immediate further ESA action appears to be necessary", men ESAene vil fortsette å følge med på utviklingen.

¹ Foredrag om Robo advisory av Dhristoffer Hernæs, FinAuts utviklingsseminar 2018. Kilde: [CFA Institute](#)

² Joint Committee Report on the results of the monitoring exercise on 'automation in financial advice': <https://esas-joint-committee.europa.eu/Publications/Reports/JC%202018%2029%20-%20JC%20Report%20on%20automation%20in%20ofinancial%20advice.pdf>

3.3 Vurderinger av fordeler og risikoer ved robotrådgivning fra EBA, ESMA og EIOPA

ESAene publiserte første rapport om digital rådgivning i 2015; "Joint Committee Discussion Paper on automation in financial advice"³. I denne rapporten vurderer EBA, ESMA og EIOPA hvilke fordeler og risikoer som er knyttet til digital rådgivning.

Oppsummert trekker ESAene frem følgende fordeler ved digital rådgivning:

- "- *reduced costs for both customers and financial institutions;*
- *Easy access to more products and services to a wider range of consumers and wider client base for financial institutions; and*
- *Improved quality of the service provided."*

Når det gjelder risikoer ved digital rådgivning nevner ESAene følgende forhold:

- "- *consumers having limited access to information and/or limited ability to process that information (e.g. limited and/or unclear information about the extent to which the tool produces recommendations tailored to them);*
- *flaws in the functioning of the tool due to errors, hacking or manipulation of the algorithm;*
- *legal disputes arising due to unclear allocation of liability; and*
- *the widespread use of automated tools."*

Prosjektgruppen slutter seg til de ovennevnte vurderingene og mener at en autorisasjonsordning bør søke å adressere de risikoene som kan oppstå i forbindelse med robotrådgivning.

³ Joint Committee Discussion Paper on automation in financial advice:
<https://eiopa.europa.eu/Publications/Consultations/JC%202015%20080%20Discussion%20Paper%20on%20automation%20in%20financial%20advice.pdf>

4. Behovet for en autorisasjonsordning for digitale rådgivningsløsninger

4.1 Utgangspunkt

Et sentralt spørsmål ved utforming av en autorisasjonsordning for digitale løsninger er hvilket behov en slik ordning skal oppfylle.

Ved vurderingen av dette må man både se hen til hvilke offentligrettslige regler og tilsynsmekanismer som i dag regulerer digital rådgivning, og hvorvidt en autorisasjons-/merkeordning kan utgjøre et nyttig supplement til dette, sett fra et myndighets-, et bransje-, foretaks- og brukerperspektiv.

4.2 Offentligrettslige rammebetingelser for digitale rådgivningsløsninger og håndhevingen av disse

Rådgivning på finansområdet er underlagt omfattende regulering. Regelverket gjelder uavhengig av om rådet gis helt eller delvis digitalt eller gjennom andre kanaler. Foretak som yter digital rådgivning, må dermed følge de samme reglene som gjelder for mer tradisjonell rådgivningsvirksomhet.

4.3 Betydningen av autorisasjons- og merkeordninger

4.3.1 Sanksjonslovutvalgets vurderinger

Spørsmålet om betydningen av autorisasjons- og merkeordninger er særlig omtalt av Sanksjonslovutvalgets utredning "Fra bot til bedring – Et mer nyansert og effektivt sanksjonssystem med mindre bruk av straff", inntatt i NOU 2003:15.⁴

Sanksjonslovutvalget stiller seg positivt til ulike former for bransjedrevne selvdømme- og merkeordninger som et supplement til offentligrettslige regler og myndighetstilsyn. Utvalget skriver blant annet (s. 256-258):

"Utvalget vil i det følgende drøfte i hvilken grad bransjetiltak og selvdømmeordninger kan sikre etterlevelse av regelverket og enten supplere eller erstatte offentligrettslig regelverk og tilsyn. Dette vil naturligvis variere fra område til område. Momentene nedenfor vil derfor ha ulik vekt ut fra hvilket område man er på.

⁴

<https://www.regjeringen.no/contentassets/131a89e13a88481b9a0141fad5efeb95/no/pdfs/nou200320030015000ddpdfs.pdf>

En forutsetning for at selvdømmeordninger skal fungere effektivt er at bransjen har høy organisasjonsprosent og god bransjedisiplin, altså at medlemmene følger bransjeforeningens pålegg og avgjørelser. I enkelte organisasjoner er medlemsprosenten svært høy, eksempelvis er 93,8 prosent av landets leger medlem av legeforeningen, mens ca. 86 prosent av landets eiendomsmeglere er medlem av NEF.

Men selv der disse forutsetningene er på plass, er utvalget tvilende til hvorvidt slike ordninger kan bli mer enn et supplement til offentlig kontroll. En viktig del av tilsynsorganenes arbeid er å få kjennskap til brudd på reglene, og slik kjennskap oppnås blant annet gjennom stedlig og dokumentbasert tilsyn. Kredittilsynet gjennomførte for eksempel i 2002 til sammen 71 stedlige tilsyn i eiendomsmeglerforetak, hos advokater med eiendomsmegling i egen praksis og hos boligbyggelag. I tillegg mottar de fleste tilsynsorganer klager fra borgerne, noe som utgjør et viktig grunnlag for å avdekke problemer både med bransjen generelt og enkeltaktører spesielt.

Utvalget stiller seg tvilende til hvorvidt bransjeorganer generelt vil ha tilstrekkelig kapasitet til å etablere et kontrollapparat som kan håndtere tilsyn i denne størrelsesorden. Det kan også reises store prinsipielle innvendinger mot et system der bransjen skal føre kontroll med sine egne medlemmer. Borgerne vil selvsagt sende konkrete klager også til et bransjeorgan, men disse vil neppe komme i et så stort antall at det kan gi grunnlag for et effektivt tilsynsarbeid. Dessuten vil borgernes tillit til et rent bransjeorgan neppe være like stort som til et offentlig tilsynsorgan.

På enkelte områder er det uansett vanskelig å tenke seg at det offentliges kontroll skal trappes ned. Særlig gjelder dette på områder som berører sterke samfunnsmessige interesser, for eksempel helsesektoren.

Utvalget er imidlertid av den oppfatning at bransjeordninger kan være et nyttig supplement til offentlig tilsyn, og inntrykket er at disse ordningene på mange områder fungerer godt. Samordningsavtalen mellom Kredittilsynet og Den norske Revisorforening er et nærliggende eksempel på dette. Bransjeordninger bidrar dessuten til at bransjen får oversikt over sine egne medlemmer, noe som selvsagt er nyttig for å bedre bransjens standard generelt. Utvalget ser det imidlertid generelt slik at selvdømmeordninger vanskelig kan tenkes helt å erstatte offentlig regulering, og dermed gi grunnlag for å avkriminalisere eller fjerne administrative sanksjoner.

[...]

I det mylder av varer og tjenester som tilbys borgerne hver eneste dag, er det selvsagt viktig å gjøre riktige valg ut fra de preferanser en har. I så måte kan merkeordninger bidra til å hjelpe forbrukerne til å velge riktig produkt eller butikk, eksempelvis et miljøvennlig produkt, et produkt som passer for barn, eller en butikk med gode reklamasjonsrutiner.

I tillegg kan det i tilknytning til merkeordningen gis regler om hva bransjen mener skal være tillatt og ikke tillatt, og legges til rette for bransjekontroll, ved at de som bryter reglene kan miste retten til å bruke merket.

Ordningene kan være statlig initiert, men faglig frittstående, slik eksempelvis miljømerket Svanen er, eller rene private initiativer, slik eksempelvis Nsafe-merket er.

[...]

Utvalget kan vanskelig se at merkeordninger kan tjene som et selvstendig argument for å avkriminalisere eller fjerne administrative sanksjoner. Samtidig understrekes at slike ordninger kan være et nyttig supplement til offentligrettslig håndheving ved sannsynligvis å bidra til at etterlevelsen av regelverket blir bedre.

Flere av de ordningene som er etablert eller er under etablering, jf. her særlig aldersmerking av dataspill (se punkt 16.4), bør følges med oppmerksomhet, da disse kan ha overføringsverdi til andre områder."

4.3.2 Hensynet til foretakene og bransjen

Som utgangspunkt antar prosjektgruppen at foretak som tilbyr digitale rådgivningsløsninger, vil ha et ønske om å få autorisert disse dersom en slik ordning etableres. Store og velrenommerte aktører vil kunne ha noe mindre behov for en autorisasjon enn mindre aktører. De store foretakene og deres kunder vil formodentlig være komfortable med at interne systemer og eget personell er i stand til å sikre at rådgivningsløsningene ivaretar gjeldende lovkrav og kundenes interesser på en god måte. En autorisering vil imidlertid også for disse innebære en ekstern kvalitetskontroll, ekstra kredibilitet i kommunikasjonen med kundene og synliggjøring overfor tilsynsmyndigheter at man ønsker å opptre i samsvar med bransjepraksis.

Gitt de omfattende regulatoriske rammebetingelsene som oppstilles for digitale rådgivningsløsninger i gjeldende offentligrettslige regler, antar prosjektgruppen imidlertid at foretakene vil ha en forventning om at autorisasjonskravene, både med hensyn til dokumentasjon og materielle krav, vil være av begrenset omfang ut over gjeldende regelverk.

Videre kan en autorisasjonsordning legge grunnlaget for troverdighet, tillit og legitimitet for bransjen innen digitale løsninger.

4.3.3 Hensynet til kundene

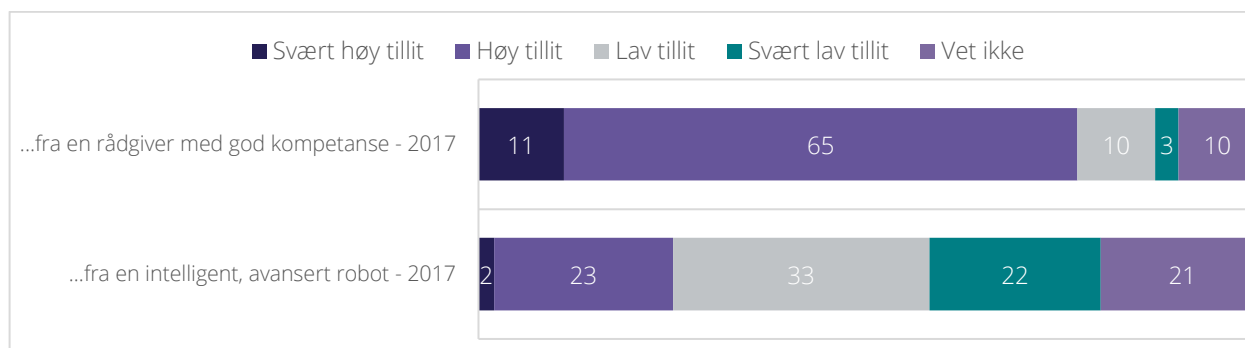
Prosjektgruppen antar at en autorisering av digitale rådgivningsløsninger vil gi kundene større trygghet og vil kunne være en medvirkende faktor for å øke tilgangen til og bruken av slike løsninger.

En undersøkelse fra Finans Norge fra 2017 viser at andelen kunder som har "svært høy tillit" eller "høy tillit" til personlige råd er mye høyere hvis rådene kommer fra en fysisk person (76 %) enn dersom de kommer fra en intelligent, avansert robot (25 %) (jf. figur nedenfor).

Tall fra tilsvarende undersøkelse i 2018 viste kun mindre endringer; andelen kunder som hadde "svært høy tillit" eller "høy tillit" til personlige råd fra en fysisk person var 74 % og fra en intelligent, avansert robot 26 %.

Sett hen til hvor få slike løsninger som er tilgjengelige i markedet, fremstår tilliten til robotråd som relativt høy. Tallene fra undersøkelsen synliggjør like fullt at det er et utviklingspotensial på dette punkt, og det må være en målsetning at etablering av en autorisasjonsordning bidrar til å øke kundenes tillit til robotrådgivning.

«Hvor stor tillit vil du ha til de personlige rådene du får om hvilke produkter du bør velge ...

5. Utgangspunkter for utforming av autorisasjonsordningen

5.1 Generelt

En autorisasjonsordning for digitale rådgivningsløsninger må utformes med sikte på å oppfylle behovet for ordningen på en best mulig måte.

Den aktuelle autorisasjonen vil ikke være påkrevet for å oppfylle lovkrav, og vil bli innført som et supplement til gjeldende offentligrettslige rammebetingelser og tilsynsregime.

5.2 Hensyn

De sentrale hensyn som så langt er identifisert, kan oppsummeres som følger:

- (i) Bred oppslutning blant aktørene
- (ii) Representere et kvalitetsstempel ut over det tilbyder av digitale rådgivningsløsninger besitter fra før av
- (iii) Følge lovverk og God skikk som til enhver tid gjelder
- (iv) Bidra til økt troverdighet, tillit og legitimitet for bransjen innen digital rådgivning

Ved den nærmere utforming av ordningen kan det for øvrig være nyttig å hente inspirasjon fra andre autorisasjons- og merkeordninger i og utenfor Norge.

5.3 Norske autorisasjonsordninger på andre sektorer

5.3.1 Generelt

Som bakgrunn for utforming av autorisasjonsordningen, har prosjektgruppen gjennomgått fem ulike autorisasjonsordninger fra andre sektorer; Virke Trygg e-Handel, Nordisk E-handelssertifisering, Etisk handel, Miljøfyrtårn og SertIt.

Ordningens hovedinnhold med materielle krav kan oppsummeres slik:

	Virke e-handel	Nordisk e-handel	Etisk handel	Miljø-fyrtårn	SertIt
Åpent for	Alle, men ulik pris	Alle	Medlemmer	Alle	Utviklere/selgere
Materielle vilkår	Lovkrav, «god skikk», soliditet	Lovkrav, «god skikk», soliditet	Lovkrav + konkrete retningslinjer	Noe lov, 31 detaljerte krav	Lov/konvensjon
Bruk av eksterne	Nei	Nei	Nei	Ja	Ja
Forhånds-kontroll	Begrenset	Svært begrenset	Nei	Grundig	Svært grundig
Løpende kontroll	Omfattende	Uklart	Egen-rapportering	Resertifisering	Reaktivt
Sanksjoner	Advarsel, inndragning ved 3 klager	Inndragning (Skjønnsmessig)	Eksklusjon	Utmelding	Trekke sertifikat

5.3.2 Medlemskap

Alle løsningene, utenom Etisk Handel, er åpne for enhver virksomhet. Virke e-Handel praktiserer imidlertid en høyere pris for aktører som ikke er medlemmer. Etisk Handel er direkte knyttet til medlemskap i organisasjonen, som ikke har annet formål enn etisk handel.

5.3.3 Krav til medlemmene – materielle vilkår ut over gjeldende lovregler

Det varierer i hvilken grad ordningene stiller krav i tillegg til lov.

- **SertIt** knytter seg til overholdelse av gjeldende lovkrav;
- **Etisk Handel** og **Miljøfyrtårn** fyller i det vesentlige lovtomme rom;
- **Virke e-handel** og **Nordisk e-handel** stiller begge krav ut over det som gjelder etter markedsføringsloven, angrerettloven og e-handelsloven, blant annet med hensyn til økonomisk soliditet og effektiv klagebehandling.

5.3.4 Administrasjon av ordningen – bruk av eksterne

Virke e-handel, Nordisk e-Handel og Etisk Handel er bare administrert av de relevante organisasjonene, mens Miljøfyrtårn og SertIt i stor grad benytter eksterne konsulenter.

Valg av modell har formodentlig ulike begrunnelser.

Virke er en stor organisasjon med betydelige interne ressurser og forvalter en forholdsvis enkel ordning. *Nordisk e-Handel* er en ren kommersiell aktør og forvalter samme type ordning som *Virke* gjør. *Etisk Handel* er en ren medlemsorganisasjon, som i høy grad baserer seg på selvregulering gjennom vedtekter og henvisning til lover. *Miljøfyrtårn* forutsetter ettersyn hos den enkelte virksomhet. Ettersom medlemmene er spredt over hele landet, er det rasjonelt med et distribusjonsapparat gjennom eksterne konsulenter.

SertIt forvalter til dels avanserte IT-løsninger med sterke sikkerhetskrav, samtidig som oppgaven ligger noe på siden av departementenes kjernevirksomhet. Dette kan ha talt for at man her har falt ned på bruk av eksterne, godkjente konsulenter til å ta den tyngste prøvingen. Det er videre et moment at selve prøvingen av løsningene går svært dypt, noe som igjen har sammenheng med at sertifiseringen dreier seg om løsninger av samfunnskritisk betydning.

5.3.5 Søknadsmodell – forhåndskontroll

Grad av forhåndsprøving henger tett sammen med foregående punkt. De to løsningene som har valgt å basere seg på eksterne konsulenter, er de med den tyngste forhåndsprøvingen.

5.3.6 Løpende kontroll og sanksjoner

Kontroll og sanksjoner henger i noen grad sammen med grad av forhåndskontroll. *SertIt* har den tyngste forhåndsprøvingen, men samtidig en rent reaktiv etterfølgende kontroll. De to e-handelsløsningene har detaljerte regler for sanksjoner og forholdsvis omfattende løpende kontroll. Man kan derfor observere, som et typisk trekk, at tett løpende kontroll henger sammen med lav grad av forhåndskontroll.

5.4 Krav til digitale rådgivningsløsninger i andre land

Prosjektgruppen har ikke identifisert noen autorisasjonsordninger for digital rådgivning i andre land.

På New Zealand er det imidlertid utformet krav for tilbydere av digital rådgivning som ikke har full tillatelse til å yte investeringstjenester (digital advice exemption)⁵. Selv om disse kravene er av offentligrettslig karakter, er de etter prosjektgruppens vurderinger av interesse også for utforming av en autorisasjonsordning for denne typen rådgivning.

Reglene i New Zealand omfatter tilbydere av en såkalt "*digital advice facility*", som er definert slik:

"facility for giving automated personalised financial advice, or providing an automated personalised investment planning service, through a computer program using algorithms (whether with or without the involvement of any individual)"

Det aktuelle unntaket gjelder følgelig både for rådgivningsløsninger og det noe bredere "*investment planning*". Det forutsettes at den digitale løsningen benytter algoritmer.

Reglene er svært detaljerte og forvaltes av myndighetene⁶. De regulerer hele prosessen fra søknad til kontroll, og det er gitt detaljert Digital Advice Application Guide og Digital Advice Exemption Sheet.

Det oppstilles en rekke materielle krav, som må sees på bakgrunn av at det er tale om et unntak fra ellers gjeldende konsesjonsbestemmelser. Det understrekes blant annet at det er særlige informasjonsbehov knyttet til digital rådgivning:

"Providers should recognise that digital advice services will be new to most consumers. This means there could be gaps in their understanding of what a digital advice service is and how it works."

For å oppfylle vilkårene, må det fylles ut et søknadsskjema med krav til beskrivelser på enkelte punkter. Foruten alminnelige selskapsformalia, tvister mv. må søker blant annet opplyse om produktspekter, målgruppe, inntektsmodell, styret og ledelses egnethet, kompetanse på tekniske løsninger og compliance, risikohåndtering og beskrivelse av IT-systemer, herunder IT-sikkerhet.

Dersom det skjer vesentlige endringer i foretaket eller dets virksomhet etter søknadstidspunktet, skal dette meldes til myndighetene.

Oppfølging og kontroll er angitt slik

"... in accordance with our normal supervisory and monitoring practices. To assist with this, we may periodically request that providers give us updated information about their personalised digital advice service and their use of the exemption."

Australia har etablert en lignende ordning.

⁵ <https://fma.govt.nz/compliance/exemptions/how-to-apply-for-an-exemption/>

⁶ FMA – Financial Markets Authority

6. Hvilke løsninger som skal omfattes

6.1 Innledning

Digitale kundeløsninger består av et bredt spekter av løsninger, herunder informasjonssider, kalkulatorer og kjøpsløsninger med og uten råd. Prosjektgruppen har vurdert hvilke typer kundeløsninger som bør omfattes av en autorisasjonsordning, og om ordningen bør begrenses til robotrådgivning.

6.2 Definisjonen av rådgivning

6.2.1 Finansielle instrumenter (sparings og plassering)

I "Guidelines on certain aspects of the MiFID II suitability requirements"⁷ har ESMA definert robotrådgivning (robo-advice):

"Robo-advice" means the provision of investment advice or portfolio management services (in whole or in part) through an automated or semi-automated system used as a client-facing tool."

Definisjonen knytter seg til investeringstjenestene investeringsrådgivning og aktiv forvaltning som ytes helt eller delvis automatisert. Definisjonen omfatter kun løsninger rettet mot kunden og ikke interne verktøy for rådgiver/forvalter.

Med aktiv forvaltning menes *diskresjonær forvaltning* av investorers portefølje av finansielle instrumenter på individuell basis og etter investors fullmakt, jf. verdipapirhandelloven § 2-3 tredje ledd.

Med investeringsrådgivning menes *personlig anbefaling til en kunde*, på kundens eller verdipapirforetakets initiativ, om en eller flere transaksjoner i forbindelse med bestemte finansielle instrumenter, jf. verdipapirhandelloven § 2-3 fjerde ledd.

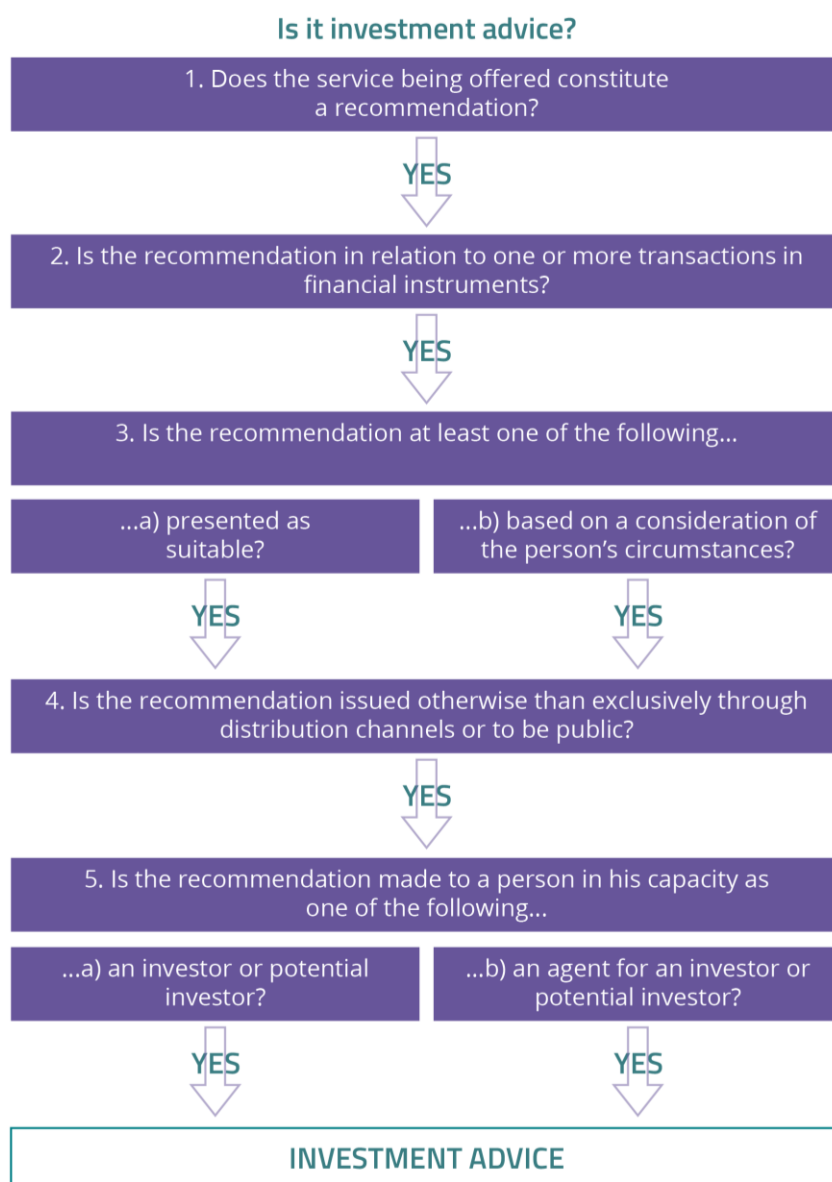
Grensen for når det gis et råd, kan være vanskelig å trekke. Det er gitt ytterligere veiledning i kommisjonsforordning 2017/565:

- *En personlig anbefaling anses som en anbefaling som gis til en person i vedkommendes egenskap av investor eller potensiell investor, eller i vedkommendes egenskap av en agent for en investor eller potensiell investor.*
- *Denne anbefalingen skal fremlegges som egnet for vedkommende person, eller skal være basert på en vurdering av omstendighetene omkring vedkommende person, og skal utgjøre en anbefaling om å treffe ett av følgende sett av tiltak:*
 - a) *å kjøpe, selge, tegne seg for, utveksle, innløse, holde eller fulltegne et bestemt finansielt instrument,*
 - b) *å utøve eller ikke utøve en rettighet som et bestemt finansielt instrument gir til å kjøpe, selge, tegne seg for, utveksle eller innløse et finansielt instrument.*
- *En anbefaling skal ikke anses som en personlig anbefaling dersom den utelukkende gis til allmennheten."*

⁷ https://www.esma.europa.eu/system/files/force/library/esma35-43-869-fr_on_guidelines_on_suitability.pdf?download=1

Det sentrale i denne sammenheng er at rådet må være en "personlig anbefaling", som da enten fremlegges som egnet for kunden eller basert på en vurdering av kundens omstendigheter.

Kommisjonsforordningens utfyllende definisjon av rådgivning er en videreføring av retningslinjene "Understanding the definition of advice under MiFID"⁸, som ble utgitt av CESR (forløperen til ESMA). Dette dokumentet fastsatte fem tester for å vurdere om det er tale om et investeringsråd:

⁸ https://www.esma.europa.eu/system/files_force/library/2015/11/09_665.pdf

I vurderingen av om det skal ytes råd, skal kundens perspektiv tas i betraktning, altså om kunden oppfatter at den får et råd. I CESRs retningslinjer uttales blant annet følgende relatert til test 3 (ref. figuren over):

"Where the client reasonably believes that a personal recommendation is being provided, because it is reasonable to think either that the recommendation is being presented as suitable or that it is based on a consideration of his circumstances, it should be considered that investment advice is being provided, subject to the fulfilment of the four other tests."

Det skal etter norsk myndighetspraksis ikke mye til før personlig kontakt med en kunde om konkrete finansielle instrumenter anses som en personlig anbefaling.

Det må imidlertid være slik at selvbetjente kjøpsløsninger, hvor foretaket ikke gir noen anbefaling, faller utenfor rådgivningsdefinisjonen så fremt det heller ikke fremstår som en personlig anbefaling. For øvrig understrekes det at det ikke vil være i samsvar med regelverket å fremstille en løsning som rådgivning, uten at samtlige regler for rådgivning etterleves.

6.2.2 Forsikring

For avtaler om skadeforsikring følger det av forsikringsavtaleloven § 2-1 første ledd første punktum at selskapet i nødvendig utstrekning skal legge forholdene til rette for at forsikringstakeren kan vurdere forsikringstilbudet. For personforsikring heter det i § 11-1 første ledd at i forbindelse med tegningen av en forsikring, skal selskapet så vidt mulig sørge for at forsikringstakeren får *råd* om dekningen av foreliggende forsikringsbehov. Hva som menes med råd relatert til forsikring, er ikke definert i norsk rett.

Med det nye forsikringsdistribusjonsdirektivet (IDD)⁹ innføres nye regler om prekontraktuelle opplysnings- og rådgivningsplikter. Direktivet oppstiller en *veiledningsplikt* som gjelder ved inngåelse av enhver forsikringsavtale, og som skal sikre at ethvert tilbud til kunden er basert på innhentede opplysninger om kundens krav og behov.

IDD er ikke gjennomført i norsk rett. Justis- og beredskapsdepartementet har utarbeidet et høringsnotat som foreslår endringer i forsikringsavtaleloven som implementerer direktivet¹⁰.

Det foreslås å gjøre salg av personforsikringer betinget av forutgående personlig anbefaling (i praksis en videreføring av gjeldende rett, som angitt over).

Rådgivning er definert i IDD art. 2 nr. 1 (15):

"Advice" means the provision of a personal recommendation to a customer, either upon their request or at the initiative of the insurance distributor, in respect of one or more insurance contracts."

Definisjonen av rådgivning er ikke foreslått inntatt i forsikringsavtaleloven, men dette er begrunnet i at en "definisjonskatalog" kan gjøre loven tungt tilgjengelig. Det er ikke tvilsomt at lovforslaget legger samme rådgivningsdefinisjon til grunn som IDD. Dette fremgår av forslag til ny § 1-3 tredje ledd:

⁹ Direktiv (EU) 2016/97

¹⁰ Forslaget ble sendt på høring 6. mars 2018:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/257f2d808bd4307af6ee1061c456foa/horingsnotat---endringer-i-forsikringsavtaleloven.pdf>

"En personlig anbefaling til kunden skal bygge på faglige vurderinger av hvilke tjenester eller produkter som best oppfyller kundens ønsker og behov, herunder om kundens økonomiske situasjon i den utstrekning det er relevant. Anbefalingen skal i et skriftlig dokument gi en begrunnelse for hvordan det anbefalte produktet er det som best oppfyller kundens ønsker og behov. Tilbud om personforsikring skal alltid bygge på en personlig anbefaling."

I høringsnotatet er det blant annet uttalt følgende om rådgivning:

"Definisjonen av rådgivning i IDD er identisk med definisjonen av investeringsrådgivning i direktiv 2004/39/EF (MiFID I) og direktiv 2014/65/EU (MiFID II). Det er på det rene at spørsmålet om det foreligger investeringsrådgivning etter MiFID I og II, skal vurderes med utgangspunkt i om tilbudet fremstår som en personlig anbefaling, og altså som noe mer enn ren informasjon."

[...]

Selv om grensdragningen er vanskelig, legges det til grunn at direktivet bygger på at det er en forskjell mellom tilbud om forsikring som ikke innebærer rådgivning, og en personlig anbefaling som innebærer rådgivning i direktivets forstand og som utløser særlige krav til opptreden."

6.2.3 Kreditt

Rådgivning relatert til kreditt er ikke definert i relasjon i norsk rett. I Mortgage credit directive (MCD)¹¹ er rådgivning definert i artikkel 4 (21):

"Advisory services" means the provision of personal recommendations to a consumer in respect of one or more transactions relating to credit agreements and constitutes a separate activity from the granting of a credit and from the credit intermediation activities set out in point 5."

Finansrådgiver er et begrep som benyttes om kundens medhjelper ved inngåelse av en kredittavtale, jf. finansavtalelovens kapittel 6 III.

I forslag til ny finansavtalelov som ble sendt på høring av Justis- og beredskapsdepartementet 7. september 2018,¹² er det lagt opp til at kreditttyteren ikke kan gi råd til sine kunder. Hvorvidt dette vil bli vedtatt er uklart, og prosjektgruppen ser ikke grunn til å gå nærmere inn på dette.

Prosjektgruppen legger etter dette til grunn at rådgivning defineres som "personlig anbefaling" innenfor FinAuts fagområder; sparing og plassering, skadeforsikring, personforsikring og kreditt. Dette er for øvrig i tråd med veilederen til God skikk.

Når det gjelder kreditt, er det angitt at God skikk gjelder med og uten sikkerhet, samt kausjon. Prosjektgruppen legger dermed til grunn at rådgivning innen kreditt relatert til God skikk er "personlig anbefaling", uavhengig av om kreditten faller innenfor virkeområdet til MCD.

¹¹ Direktiv 2014/17/EU

¹² <https://www.regjeringen.no/contentassets/049a4c21f40d4144b083aaebd5e34ccd/horingsnotat-ny-finansavtalelov.pdf>

6.3 Virkeområdet for autorisasjonsordningen

6.3.1 Utgangspunkt

Fra 1. oktober 2018 er virkeområdet for God skikk utvidet fra kun å omfatte rådgivning til også å inkludere veiledning, informasjon og salg. Fortsatt er imidlertid rådgivning et kjerneområde.

Prosjektgruppen har vurdert hvilke typer digitale kundeløsninger som bør inngå i autorisasjonsordningen, og har kommet frem til tre alternativer:

- (i) Autorisasjonsordning for digitale kundeløsninger som faller innenfor virkeområdet til God skikk (rådgivning, veiledning, informasjon og salg)
- (ii) Autorisasjonsordning for digitale kundeløsninger som yter rådgivning
- (iii) Autorisasjonsordning for digitale kundeløsninger som yter rådgivning og tilbyr løsninger hvor kunden kan foreta kjøp uten forutgående rådgivning

6.3.2 Virkeområdet for God skikk

Prosjektgruppens vurdering er at det kan være fordelaktig at autorisasjonsordningen følger virkeområdet for God skikk. Det er slått fast at God skikk gjelder uavhengig av om oppgaven utføres av en person, en robot eller gjennom digitale kanaler. En autorisasjonsordning som dekker et bredt spekter av digitale kundeløsninger, kan bidra til å øke kvaliteten innenfor både rene informasjons- og salgsløsninger, og rådgivningsløsninger.

Som beskrevet i punkt 3 over, er det relativt få aktører som tilbyr digital rådgivning. En autorisasjonsordning som begrenses til slike løsninger, vil derfor ha et begrenset nedslagsfelt ved oppstart og trolig også i en lenger periode fremover. Dette kan i seg selv tilsi at virkeområdet bør være videre enn rådgivning.

I vurderingen har prosjektgruppen sett hen til de ordningene som gjelder for ansatte. Hvem som skal autoriseres og godkjennes etter de eksisterende autorisasjonsordningene, følger av § 2-1 i Regelverk for Finansnæringens Autorisasjonsordninger:

"Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere (AFR): Ansatte i finansbedrifter som er tilsluttet AFR og som driver finansiell rådgivning, skal være autoriserte. Kravet gjelder også ledere som har faglig oppfølgingsansvar for autoriserte finansielle rådgivere.

Godkjenningsordningen for selgere og rådgivere i skadeforsikring (GOS): Ansatte som driver rådgivning og salg i selskaper tilsluttet GOS, skal være godkjente. Det samme skal rådgivere og selgere i distribusjonskanaler tilknyttet medlemsbedrifter i GOS og som tilbyr det totale spekteret av private skadeforsikringer. Kravet gjelder også ledere som har faglig oppfølgingsansvar for godkjente rådgivere og selgere.

Autorisasjonsordningen i kreditt (Kreditt): Ansatte i finansbedrifter som er tilsluttet ordningen og som arbeider med kredittrådgivning eller kredittvurdering overfor forbrukere, jfr. § 1-3, skal være autoriserte. Kravet gjelder også ledere som har faglig oppfølgingsansvar for disse.

Autorisasjonsordningen i personforsikring (Personforsikring): Ansatte som distribuerer personforsikringer overfor forbrukere i selskaper som er tilsluttet ordningen skal være autoriserte. Kravet gjelder også ledere som har faglig oppfølgingsansvar for disse."

Fellesnevneren for AFR, GOS, Kreditt og Personforsikring er at autorisasjonsordningene er rettet mot ansatte i medlemsbedrifter som yter rådgivning. Innen skadeforsikring omfattes også ansatte som driver salg, og ordningen i kreditt gjelder ansatte som driver kredittvurdering overfor forbrukere. Innen sparing og plassering omfattes kun ansatte som yter rådgivning.

Virkeområdene for de eksisterende autorisasjonsordningene er med andre ord ikke knyttet opp mot virkeområdet for God skikk.

En risiko ved et vidt virkefelt er at det kan være krevende å få på plass en treffsikker autorisasjonsordning. Digitale løsninger som yter veiledning, informasjon og salg kan i prinsippet omfatte så godt som hele nettsiden til et foretak. På denne bakgrunn vil prosjektgruppen ikke anbefale en autorisasjonsordning som faller innenfor virkeområdet til God skikk, som angitt i alternativ (i) over.

6.3.3 Digitale løsninger som yter rådgivning, eller løsninger hvor kunden kan foreta kjøp uten forutgående rådgivning

Vurderingstemaet etter dette blir om autorisasjonsordningen skal omfatte kun rådgivningsløsninger (ref. alternativ (ii)) eller om også kjøpsløsninger skal inkluderes (ref. alternativ (iii)).

Rådgivning stiller strengere krav til foretakene enn annen kundebehandling, og det er her behovet for en autorisasjonsordning antas å være størst.

En innvending mot å begrense ordningen til rådgivning er at grensen mellom salg og rådgivning i visse tilfeller kan være vanskelig å trekke. Prosjektgruppen bemerker imidlertid at foretakene, som følge av de særskilte kravene som gjelder for rådgivning, må ha et bevisst forhold til om en digital løsning yter rådgivning eller ikke, uavhengig av autorisasjonsordningen.

En annen innvending kan være at en autorisasjonsordning som kun omfatter rådgivning, vil treffe et lite antall løsninger ettersom få aktører tilbyr robotrådgivning. Det er imidlertid grunn til å tro at robotrådgivning gradvis vil bli mer utbredt, og prosjektgruppen mener det slik sett er positivt at FinAut er tidlig ute med å utrede en autorisasjonsordning for slike løsninger.

Etter en samlet vurdering anbefaler prosjektgruppen at virkeområdet for autorisasjonsordningen blir digital rådgivning (robotrådgivning), som angitt i alternativ (ii) over.

På denne måten kan kravene for å delta i ordningen spisses inn mot rådgivning.

Definisjonen av rådgivning er felles for FinAuts fagområder og er også på denne bakgrunn en naturlig avgrensning.

ESMAs definisjon av robotrådgivning, ref. avsnitt 6.2.1, inkluderer også investeringstjenesten aktiv forvaltning. Investeringsrådgivning og aktiv forvaltning er tjenester som i utgangspunktet har store likhetstrekk. Den mest sentrale forskjellen er at ved investeringsrådgivning er det kunden som fatter investerings-beslutningen, mens ved aktiv forvaltning er investeringsbeslutningen lagt til foretaket. Som

følge av dette er informasjons- og rapporteringskravene noe ulike for de to tjenestene. For øvrig er kravene til egnethetsvurdering mv. sammenfallende.

Prosjektgruppen anbefaler at virkeområdet knyttes opp mot ESMAs definisjon av robotrådgivning, med den konsekvens at også løsninger som tilbyr aktiv forvaltning blir omfattet.

Etter prosjektgruppens vurdering bør det ikke stilles krav om bruk av kunstig intelligens eller andre avanserte roboter for å kunne søke om autorisasjon. Det sentrale for avgrensningen er om det er tale om en digital rådgivningsløsning rettet mot kunden som er helt eller delvis automatisert. At løsningen må være rettet mot kunden for å autoriseres, innebærer at interne verktøyer som ikke er tilgjengelige for kunden direkte, faller utenfor virkeområdet for autorisasjonsordningen.

6.3.4 Oppsummering av anbefalt virkeområde: Digital rådgivning inkludert aktiv forvaltning

Oppsummert foreslår prosjektgruppen at autorisasjonsordningen omfatter digitale løsninger som

- yter rådgivning (personlig anbefaling) eller aktiv forvaltning,
- er helt eller delvis automatisert og
- er rettet mot kunden.

Det enkelte foretak må være ansvarlig for å vurdere hvilke løsninger som faller inn under disse kriteriene, og som dermed omfattes av autorisasjonsordningen. Løsninger som ikke yter rådgivning som definert i regelverket (personlig anbefaling), kan ikke autoriseres etter denne ordningen, og foretakene må påse at det ikke gis inntrykk av at slike løsninger yter rådgivning. På denne måten kan en autorisasjonsordning bidra til at digitale kjøpsløsninger mv. ikke fremstilles som rådgivning.

7. Betydningen av autorisasjon

Prosjektgruppen antar at en autorisering kan være et kvalitetsstempel som vil kunne gi et konkurransefortrinn og synliggjøre overfor kunder, tilsynsmyndigheter og samarbeidspartnere at foretaket er opptatt av å etterleve regelverket.

Det bør fremgå i et lett tilgjengelig offentlig register hvilke foretak som er tilsluttet autorisasjonsordningen og hvilke digitale løsninger som er autorisert.

Videre legger prosjektgruppen til grunn at foretak bør ha adgang til å markedsføre at den digitale rådgivningsløsningen er autorisert, for eksempel ved at løsningen kan påføres et "merke". Det er imidlertid nødvendig at regelverket for autorisasjonsordningen oppstiller nærmere krav til hvordan foretaket kan markedsføre autorisasjonen. Blant annet for å begrense autorisasjonsordningens ansvar bør kunden gis tydelig informasjon om hva ordningene innebærer, og merkingen må begrenses til de løsninger som er autorisert av FinAut. Etter prosjektgruppens vurdering er det viktig at det ikke gis inntrykk av at FinAut "går god for" de rådene en robot gir.

For nærmere vurdering av FinAuts ansvar vises det til punkt 12.

8. Krav for å bli autorisert

8.1 Prosjektgruppens utgangspunkt

Prosjektgruppens målsetting er å foreslå en autorisasjonsordning som er enkel å slutte seg til og administrere, samtidig som ordningen faktisk innebærer en kvalitetssikring.

Finansnæringen er underlagt omfattende regler ved ytelse av rådgivning, og utgangspunktet er at de samme kravene gjelder ved digital og manuell rådgivning. Videre gjelder God skikk for all kundebehandling.

Som følge av at det allerede foreligger et betydelig regelverk, har ikke prosjektgruppen hatt til hensikt å komme med nye detaljkrav for rådgivning.

De kravene som stilles i forbindelse med autorisasjon av digitale løsninger, bør ha som formål å sikre at regelverk og bransjenorm etterleves, og dermed bidra til at kundene kan være like godt ivaretatt ved digital som ved ordinær rådgivning.

8.2 Medlemskap i FinAut

Prosjektgruppen har vurdert om medlemskap i FinAut skal være et vilkår for autorisasjon av en digital rådgivningsløsning.

De eksisterende autorisasjonsordningene har ulik tilnærming til dette. Som eksempel er Virkes Trygg e-Handel åpen for alle virksomheter, men har forskjellig prisstruktur for medlemmer og ikke-medlemmer. Etisk handel er et eksempel på en ordning som kun er åpen for medlemmer.

Bakgrunnen for og tilslutning til ordningene som FinAut administrerer i dag er regulert i "Regelverk for Finansnæringens Autorisasjonsordninger" § 1-2:

"Ordningene forvaltes av Finansnæringens autorisasjonsordninger (FinAut) på vegne av eierorganisasjonene. AFR eies av Verdipapirfondenes forening og Finans Norge. De øvrige ordningene eies av Finans Norge. Bedrifter som er medlemmer av eierorganisasjonen(e) anbefales å slutte seg til de relevante ordningene. Andre bedrifter kan søke om å bli medlem av ordningen(e).

Medlemskap betinger at vedkommende bedrift har de nødvendige konsesjoner. Medlems bedrifter som mister eller leverer tilbake de nødvendige konsesjoner, blir tatt ut av ordningen.

Søknader om medlemskap fra bedrifter som ikke er medlem av eierorganisasjonene, behandles av styret i FinAut."

Etter gjeldende regelverk for FinAut, er det følgelig åpnet for at foretak som ikke er medlem i eierorganisasjonene, kan søke om å bli medlem av ordningen(e).

Å kreve medlemskap kan potensielt heve terskelen for tilslutning til ordningen, men etter prosjektgruppens vurdering er medlemskap ikke et byrdefullt krav.

Etter gruppens oppfatning bør autorisasjonsordningen for digital rådgivning bygge på de samme prinsippene for medlemskap som FinAut's øvrige ordninger. Dette innebærer at et foretak som søker om autorisasjon av en digital rådgivningsløsning, enten må være medlem av en eierorganisasjon eller søke om medlemskap i ordningen. På samme måte som før øvrige ordninger, bør slike søknader behandles av styret i FinAut.

Et annet spørsmål er om et selskap som er systemutvikler/IT-leverandør for en digital rådgivningsløsning, kan søke om autorisasjon av sin løsning og dermed medlemskap i FinAut. Å tilby en autorisert digital rådgivningsløsning kan tenkes å være et konkurransefortrinn.

Prosjektgruppen er av den oppfatning at utvikling av en digital rådgivningsløsning langt på vei må tilpasses det enkelte foretak som skal tilby rådgivningen i markedet. Videre må foretaket som tilbyr rådgivningen innestå for at løsningen tilfredsstiller alle krav. Prosjektgruppen mener derfor at foretak som skal yte digital rådgivning (typisk bank, verdipapirforetak, forvaltningsselskap, forsikringsselskap mv.), må søke om autorisasjon for den enkelte løsningen og oppfylle kravet om medlemskap i FinAut.

8.3 Krav om å benytte sjekklister

Prosjektgruppen har vurdert om bruk av FinAut's sjekklister for God skikk i digitale løsninger bør være et krav for autorisasjon av digitale rådgivningsløsninger.

Bakgrunnen for FinAut's arbeid med sjekklister er at regelverket som God skikk er bygget på, gjelder uavhengig av teknologi. Det betyr at kunden skal være like godt ivaretatt ved digital som ved manuell betjening, og at digitale løsninger som ikke oppfyller kravene i dette regelverket, ikke må settes i drift.

Formålet med sjekklister er å gi støtte ved utvikling av digitale kundeløsninger, slik at løsningene er i tråd med bransjenormen for God skikk. Sjekklister er relevante for løsninger innenfor salg, informasjon, veiledning og rådgivning.

På det nåværende tidspunkt vil FinAut forvalte sjekklister som et uforpliktende hjelpemiddel og sørge for at den holdes oppdatert. Det er opp til medlemsvirksomhetene om de vil benytte sjekklister.

Det er utarbeidet særskilte sjekklister for produktområdene sparing og plassering (herunder investeringsrådgivning), kreditt, skadeforsikring og personforsikring. Videre er en sjekklister for usikret kreditt under utvikling.

Sjekklister evalueres og oppdateres av FinAut, og FinAut har avholdt flere møter med medlemsforetak i forbindelse med dette.

ESMA har i "Guidelines on certain aspects of the MiFID II suitability requirements" av 28. mai 2018 fastsatt retningslinjer for egnethetsvurderinger. I enkelte punkter er det fremhevet forhold som er særskilt viktige for robotrådgivning, og disse bør etter prosjektgruppens vurdering innarbeides i sjekklister. FinAut må etter prosjektgruppens vurdering arbeide videre med sjekklister og legge opp til en evaluering hvor foretakene kan komme med innspill. Ettersom robotrådgivning foreløpig er mest aktuelt innen sparing og

plassering, bør arbeidet med sjekklister for dette fagområdet prioriteres, og denne må være tilpasset både rådgivning og aktiv forvaltning.

FinAut har til hensikt å oppdatere sjekklister, blant annet ved å innarbeide nye regler og retningslinjer. Det bør derfor legges opp til jevnlig versjonsoppdateringer av listene.

Sjekklister er et nyttig verktøy for å sikre at den digitale rådgiveren er i samsvar med God skikk. Prosjektgruppen mener derfor at en autorisasjonsordning for digitale rådgivningsløsninger bør stille krav om at foretaket har benyttet sjekklister aktivt i utviklingen av løsningen. Foretaket må benytte nyeste versjon av relevant sjekklister.

Prosjektgruppen legger til grunn at alle punkter i sjekklister må være oppfylt for at løsningen skal kvalifisere for autorisasjon.

8.4 Krav om intern utviklings- og godkjenningssprosess for løsningen

Utvikling av digitale rådgivningsløsninger krever involvering fra flere ressurser, eksempelvis IT, forvaltere, compliance, rådgivere, marked mv. Med utvikling i denne sammenheng menes både de tilfeller hvor foretaket utvikler en rådgivningsløsning selv, med eller uten bruk av eksterne leverandører, og de tilfeller hvor foretaket kjøper en rådgivningsløsning. Prosjektgruppen legger til grunn at en rådgivningsløsning uansett må tilpasses det enkelte foretak, og foretaket må sikre seg at den er satt opp i samsvar med gjeldende krav.

Etter prosjektgruppens vurdering er det viktig at compliance er løpende involvert i utviklingen av løsninger i den utstrekning compliance anser dette som formålstjenlig. Ressurser i foretaket som har inngående kjennskap til regelverket, må kunne forstå algoritmene bak løsningen og hvilke kriterier som ligger til grunn for de rådene løsningen gir til kundene.

Ansvar for at robotrådgiveren er compliant vil alltid ligge hos ledelsen, og ledelsen bør derfor følge utviklingen tett.

Prosjektgruppens vurdering er at en god utviklings- og godkjenningssprosess i foretakene ("product governance") er et sentralt element for å sikre gode digitale løsninger. På denne bakgrunn anbefaler prosjektgruppen at fastsettelse av en intern utviklings- og godkjenningssprosess for løsningen inngår som et krav for å få autorisasjon. Denne prosessen må også etterleves i praksis.

Det er stor variasjon blant foretakene som tilbyr digitale rådgivningsløsninger, både når det gjelder størrelse, organisering og type virksomhet. Følgelig vil det neppe være hensiktsmessig at FinAut fastsetter en utviklings- og godkjenningssprosess som skal følges.

Kravet bør derfor være at det enkelte foretak som søker om autorisasjon, selv fastsetter en intern utviklings- og godkjenningssprosess for rådgivningsløsningen tilpasset deres virksomhet.

Digitale rådgivningsløsninger kan forventes å bli utbygget/forbedret over tid. De forutsetninger som løsningene bygger på, vil kunne endre seg i takt med hendelser i finansmarkedene, endrede regulatoriske rammevilkår, eller andre faktiske omstendigheter. Det er derfor viktig at et foretak ikke bare har rutiner på

plass for utviklings- og godkjenningsprosessen frem til lansering av rådgivningsløsningen, men også har en løpende prosess som ikke avsluttes før løsningen tas ut av drift. Videre må det herunder finnes en rutine for periodisk kontroll av løsningen, samt rutiner for å håndtere uønskede hendelser, for eksempel tilfeller hvor det oppdages feil i algoritmen som kan resultere i negative konsekvenser for kundene. Det bør derfor stilles krav om beskrivelse av utvikling og godkjenning som en løpende prosess.

Både MiFID II og IDD inneholder product governance-regler som de respektive foretakene er underlagt. Utviklings- og godkjenningsprosess for den digitale rådgivningsløsningen kan inkludere foretakets rutiner for product governance i den grad foretaket finner det hensiktsmessig.

Søknaden bør inkludere en kortfattet beskrivelse av utviklings- og godkjenningsprosessen, herunder hvordan foretaket tester algoritmer og kontrollerer at rådgivningen som gis, er forsvarlig. Videre bør internrevisor vurdere om den fastsatte prosessen er egnet og bekrefte overfor FinAut at den er etterlevd. Dette er nærmere omtalt i punkt 0 under.

Før øvrig anbefaler prosjektgruppen at foretakenes interne sensorer knyttet til FinAuts autorisasjonsordninger for ansatte inkluderes i utviklings- og godkjenningsprosessen i det enkelte foretak. Gjennom det eksisterende sensornettverket kan dette bidra til mer ensartet praksis vedrørende forståelse av regelverk og god skikk.

8.5 IT-sikkerhet

Foretakene er allerede underlagt strenge krav til IT-sikkerhet, både i henhold til finans- og personvernlovgivningen. Det foreligger dessuten en rekke standarder som skal bidra til økt IT-sikkerhet og personvern, og det er tatt initiativer i regi av IKT- og finansmiljø. Finansnæringen har også FinansCERT eid av Finans Norge.

Prosjektgruppen anser at IT-sikkerhet ikke bør gjøres til et eget tema for autorisasjonsordningen, idet IT-sikkerhet ikke er spesifikt for digitale rådgivningsløsninger.

8.6 Krav til ansatte som inngår i rådgivningsprosessen eller gir opplysninger om den digitale rådgivningsløsningen

Virkeområdet for autorisasjonsordningen er løsninger som yter rådgivning eller aktiv forvaltning, som er helt eller delvis automatisert og som er rettet mot kunden. Dette innebærer at både helautomatiserte og delautomatiserte løsninger kan autoriseres.

Delautomatiserte løsninger vil typisk kunne være systemer som benyttes til å kartlegge kundens mål og preferanser, men hvor selve rådet gis av en ansatt. Det kan også tenkes andre kombinasjoner av digital og ordinær rådgivning, f.eks. hvor kunden starter digitalt, men kan velge å kontakte en ansatt for videre rådgivning.

Prosjektgruppen legger til grunn at ansatte som involveres i rådgivningsprosessen som del av en automatisert rådgivningsløsning, må være autorisert i henhold til den relevante autorisasjonsordningen for ansatte. Dette gjelder uavhengig av om selve rådet gis av den ansatte eller den digitale løsningen. Videre må det kreves at disse rådgiverne har så inngående kjennskap til den digitale rådgivningsløsningen, at de forstår hva denne baserer rådene på og kan forklare dette for kunden.

Når teknologi og algoritmer er styrende for hvilket råd som gis til kunden, kan rådgivningsløsningen oppfattes som en "blackbox" hvor bakgrunnen for rådene er vanskelig tilgjengelig. De europeiske tilsynsmyndighetene har fremhevet kundenes mangel på informasjon og evne til å forstå informasjon som en av risikoene ved digital rådgivning (se nærmere omtale i punkt 3.3). At kunden kan komme i kontakt med ansatte rådgivere som har kunnskap om hvorfor roboten gir de rådene den gir, er etter prosjektgruppens vurdering et viktig tiltak for å sikre god informasjon til kunden. Ovennevnte krav gjelder ansatte som inngår i rådgivningsprosessen eller gir opplysninger om den digitale rådgivningsløsningen, og ikke ansatte som yter tjenester som faller utenfor rådgivningen (eksempelvis teknisk support).

9. Søknadsprosessen

9.1 Autorisasjon av løsning og/eller foretak

Prosjektgruppen har vurdert om autorisasjonen bør knyttes til den enkelte løsning eller det enkelte foretak som sådant.

Tre alternativer er vurdert:

- (i) Foretaket gis autorisasjon som autorisert digital rådgiver uten at dette knyttes opp mot konkret(-e) løsning(-er)
- (ii) Den enkelte rådgivningsløsning autoriseres
- (iii) Foretaket tilsluttes ordningen, men autorisasjonen knyttes opp mot konkret(-e) løsning(-er)

Vurderingen har sammenheng med hvilke løsninger som skal autoriseres. Dersom ordningen får et vidt virkeområde, slik at hvert foretak har mange løsninger som faller inn under ordningen, vil det være praktisk å autorisere foretaket i tråd med alternativ (i).

Prosjektgruppens anbefaling er imidlertid at virkeområdet for autorisasjonsordningen begrenses til digital rådgivning, jf. punkt 6.3.4. Som beskrevet i punkt 3.1, er det på nåværende tidspunkt få aktører som tilbyr robotrådgivning, og prosjektgruppen er ikke kjent med foretak som tilbyr flere digitale rådgivningsløsninger. Dette tilsier at autorisasjonen bør knyttes opp mot den enkelte løsning.

Prosjektgruppen mener for øvrig at det ikke er hensiktsmessig å autorisere den enkelte løsning som sådan, uten at dette til en viss grad knyttes opp mot foretaket, ref. alternativ (ii). Forhold ved foretaket, f.eks. organisering og ansvarsforhold, vil være høyst relevante i en autorisasjonsordning.

FinAuts eksisterende autorisasjonsordninger for ansatte bygger på et prinsipp om at foretaket er medlem av ordningen, mens hver enkelt ansatt må oppfylle kravene for å bli autorisert. Prosjektgruppen mener at alternativ (iii) harmoniserer godt med gjeldende praksis.

Samlet sett er prosjektgruppens vurdering at foretaket bør tilsluttes ordningen, men autorisasjonen bør knyttes opp mot konkret(-e) løsning(-er), ref. alternativ (iii). Eksempelvis innebærer dette at "Banken ASA" tilsluttes ordningen, og at løsningene banken tilbyr ved robotrådgivning, "Spareroboten" og "Forsikringsroboten", autoriseres. Dersom "Banken ASA" ønsker å lansere flere digitale løsninger, kan foretaket søke FinAut om utvidelse av autorisasjonen.

For øvrig anbefaler prosjektgruppen at et foretak som er tilsluttet ordningen, må forplikte seg til å sørge for å autorisere alle (fremtidige) rådgivningsløsninger som faller innenfor virkeområdet for ordningen.

Etter dette er prosjektgruppens forslag at autorisasjonsordningen skal bestå av tre nivåer; (i) foretaket må være medlem av FinAut, (ii) foretaket må tilsluttes autorisasjonsordningen for digitale rådgivningsløsninger og (iii) den enkelte løsning må autoriseres.

For at foretaket kan tilsluttes autorisasjonsordningen, må det ha løsninger som er autorisert i henhold til ordningen. Utover dette medfører ikke tilslutningen ytterligere formalkrav.

9.2 Søknadsmodell

FinAuts styre anbefaler at utredningen av en merkeordning/autorisasjonsordning bygger på en søknadsmodell.

Som nevnt er prosjektgruppens målsetting å foreslå en autorisasjonsordning som er enkel å slutte seg til og administrere, samtidig som ordningen faktisk innebærer en kvalitetsheving.

FinAuts eksisterende autorisasjonsordninger for ansatte forutsetter at obligatoriske prøver er bestått: kunnskapsprøve, elektronisk prøve i etikk og praktisk prøve.

For en autorisasjonsordning for digitale rådgivningsløsninger må det på mange måter tenkes nytt. Enn så lenge kan ikke FinAut basere autorisasjonsordningen på kunnskaps- og etikkopplæring av roboten med etterfølgende prøver. Imidlertid blir det viktig å sørge for at kravene til kunnskap og etikk ivaretas ved utviklingen av løsningen. Etter hvert som løsningene blir mer avanserte, kan det bli aktuelt å introdusere krav knyttet til opplæring av roboten. i

At løsningen skal være enkel å slutte seg til og administrere, må veies opp mot hensynet til at det å være autorisert skal være et kvalitetsstempel.

Medlemsforetakene har en sentral rolle i praktiseringen av de eksisterende autorisasjonsordningene for ansatte. Når det gjelder kunnskapsdelen, er det foretakene som står for tilfredsstillende opplæring i FinAuts fagplaner. Blant annet velger foretakene selv opplæringsmetoder og eventuelle underleverandører. Prøvene gjennomføres ved bruk av interne sensorer og testledere.

En søknadsmodell kan tenkes lagt opp på flere måter. En omfattende søknadsprosess hvor FinAut går inn og gjør en total vurdering av om løsningen er compliant, vil være ressurskrevende og kan potensielt bli langvarig.

Prosjektgruppen er av den oppfatning at foretakenes egne ressurser også må være sentrale ved autorisasjon av digitale rådgivningsløsninger.

Prosjektgruppen foreslår at søknadsprosessen består av tre deler:

- (i) Søknadsskjema hvor foretaket gir en overordnet beskrivelse av enkelte forhold ved løsningen
- (ii) Bekreftelse fra ledelse på at kravene for å bli autorisert er oppfylt
- (iii) Bekreftelse fra internrevisjonen på at kravene for å bli autorisert er oppfylt (foretak som ikke har internrevisjon kan benytte ekstern revisor)

I det følgende gis en nærmere redegjørelse for prosjektgruppens forslag til søknadsprosess, herunder FinAuts prøving av søknaden.

9.3 Søknadsskjema

Prosjektgruppen anbefaler at det utarbeides et søknadsskjema med følgende elementer:

- (i) Informasjon om foretaket som søker
For foretak som er medlem av FinAut, kan dette gjøres kortfattet (foretaksnavn og organisasjonsnummer). Foretak som ikke er medlem, må søke om medlemskap. Dette kan gjøres i eget skjema som vedlegg.
- (ii) Kontaktperson i foretaket
Dette kan være samme kontaktperson som for øvrige autorisasjonsordninger dersom foretaket er medlem av FinAut allerede. Foretaket kan også utpeke en annen kontaktperson dersom dette anses formålstjenlig.
- (iii) Angivelse av den digitale rådgivningsløsningen søknaden gjelder og overordnet beskrivelse
Som nevnt er prosjektgruppens anbefaling at autorisasjonen bør knyttes opp mot konkret(-e) løsning(-er). Løsningen angis med navn hvis aktuelt ("Spareroboten" og "Forsikringsroboten") og med en ellers kortfattet beskrivelse. Hvis aktuelt, kan foretaket søke om å autorisere mer enn én løsning samtidig, men punktene i søknadsskjemaet må besvares for hver løsning. Den overordnede beskrivelsen må angi om det er tale om en helautomatisert løsning, eller om det er en del-automatisert løsning hvor ansatte er involvert i rådgivningsprosessen. Videre bør foretaket opplyse om hvordan kunden kan komme i kontakt med en ansatt.
- (iv) Produktkategorier som inngår i den digitale rådgivningsløsningen
Eksempelvis finansielle instrumenter med nærmere angivelse (verdipapirfond, aksjer mv.) eller forsikringsprodukter (unit link, livsforsikring mv). Det kan være hensiktsmessig at søknadsskjemaet inneholder svaralternativer (sett kryss). Det foreslås ikke at foretaket skal angi enkeltprodukter (f.eks. navngi konkrete fond).
- (v) Angivelse av hvilken sjekkliste som er benyttet, jf. punkt 8.3
Foretaket skal benytte den sjekklisten som til enhver tid gjelder for den aktuelle roboten.
- (vi) Beskrivelse av hvilke kundegrupper løsningen retter seg mot
Prosjektgruppen foreslår at foretaket skal angi en overordnet kundegruppe (f.eks. ikke-profesjonelle eller profesjonelle). Det kan være hensiktsmessig at søknadsskjemaet inneholder svaralternativer (sett kryss).
- (vii) Angivelse av ansvarlig leder for løsningen, jf. punkt 9.4
Prosjektgruppen anbefaler at foretakene utpeker en person i den øverste ledelse som ansvarlig for løsningen som skal autoriseres. Personen bør være faktisk leder for det aktuelle området. Vedkommende leder bør angis i skjemaet med navn og stillingstittel, og skal avgi bekreftelse overfor FinAut som angitt i punkt 9.4 under. Dersom lederen erstattes, må informasjonen oppdateres.
- (viii) Bekreftelse på autorisasjon for ansatte, jf. punkt 8.6
Foretaket bør bekrefte at ansatte som inngår i rådgivningsprosessen eller gir opplysninger om den digitale rådgivningsløsningen, er autorisert i henhold til relevant autorisasjonsordning for ansatte.
- (ix) Overordnet beskrivelse av foretakets utviklings- og godkjenningsprosess for utvikling av løsningen, herunder også foretakets rutiner for løpende kontroll av løsningen, jf. punkt 8.4.

Prosjektgruppen foreslår at det inntas en overordnet beskrivelse av foretakets utviklings- og godkjenningsprosess for utvikling av løsningen. Beskrivelsen bør være kortfattet og angi hovedpunktene. Ytterligere dokumentasjon, f.eks. kopi av rutineverket, skal ikke vedlegges.

(x) Overordnet beskrivelse av de interessekonflikter som er identifisert i forbindelse med løsningen, og de tiltak som er iverksatt

Dersom interessekonflikter ikke identifiseres i en digital rådgivningsløsning, kan dette potensielt sett få store konsekvenser. Et eksempel på en slik interessekonflikt kan være om løsningen settes opp til å velge fond som genererer mest returprovisjoner til foretaket. Håndtering og motvirkning av interessekonflikter er et sentralt krav, både i God skikk (punkt 6) og i regelverket for øvrig. Prosjektgruppen foreslår at det inntas en overordnet beskrivelse av foretakets identifisering og håndtering av interessekonflikter. Dette kan bidra til høyere oppmerksomhet hos foretaket og økt kvalitetskontroll. Ytterligere dokumentasjon, f.eks. kopi av rutineverket, skal ikke vedlegges.

9.4 Bekreftelse fra ledelse

Som angitt over, mener prosjektgruppen at foretaket bør utpeke en ansvarlig leder for løsningen. Dette bør være en person i foretakets øverste ledelse.

Prosjektgruppen anbefaler at den som er utpekt som leder, bør erklære overfor FinAut at løsningen tilfredsstillende kravene for autorisasjon. Dette vil etter prosjektgruppens oppfatning bidra til å ansvarliggjøre ledelsen og dermed til høyere kvalitet i utviklingen av løsningen.

Prosjektgruppen mener det bør utarbeides et standardformat for slik bekreftelse.

9.5 Bekreftelse fra internrevisjon

I foretak som har internrevisjon, er dette et viktig kontrollorgan. Det følger blant annet av finansforetaksloven § 8-16 at internrevisjonen skal kontrollere at finansforetaket er organisert og drives på en forsvarlig måte og i samsvar med gjeldende krav til virksomheten.

Prosjektgruppen anbefaler at det stilles som krav for autorisasjon at foretak som har internrevisjon, benytter internrevisjonen som et kontrollorgan i utviklingen og oppfølgingen av den digitale rådgivningsløsningen. Videre anbefaler prosjektgruppen at internrevisjonen bekrefter ovenfor FinAut at løsningen tilfredsstillende kravene for autorisasjon.

For foretak som ikke har internrevisjon, bør det stilles krav om at foretakets eksterne revisor utfører disse oppgavene.

Prosjektgruppen mener det bør utarbeides et standardformat for slik bekreftelse.

9.6 Prøving av søknaden

Prosjektgruppen har vurdert i hvilken grad FinAut skal prøve den enkelte søknad konkret. På samme måte som i vurderingen av hvilke krav som bør stilles for å bli autorisert, blir dette en avveining av ønsket om en enkel ordning på den ene siden og reell kvalitetsheving på den andre siden.

Prosjektgruppen har diskutert to alternativer:

- (i) FinAut kontrollerer følgende; at alle spørsmål i søknadsskjemaet er besvart, og at bekreftelse fra ledelse og internrevisjon er avgitt i samsvar med fastsatt standardformat.
- (ii) FinAut kontrollerer følgende; samme som (i) over, men gjør i tillegg en vurdering av om foretakets beskrivelse av nærmere angitte forhold i søknadsskjemaet (utviklings- og godkjenningssprosess og interessekonflikter) gir tilstrekkelig trygghet for at løsningen er i samsvar med God skikk og øvrig regelverk.

Alternativ (i) vil være lite byråkratisk og krever færrest administrative ressurser. En slik modell kan bidra til rask saksbehandling.

Videre innebærer alternativ (i) at det reelt sett ikke foretas noen kvalitetskontroll i FinAut gjennom saksbehandlingen utover å sjekke at formkravene er oppfylt. Det kan argumenteres med at dette vil være tilstrekkelig, ettersom kravene til søknaden i seg selv innebærer en kvalitetskontroll, særlig gjennom bekreftelsen fra internrevisor.

Som det fremgår av punkt 0 om søknadsskjemaet, er det kun foreslått at foretakene skal innta overordnede beskrivelser av enkelte forhold. Det kan hevdes at dette uansett ikke er tilstrekkelig for å vurdere om en løsning er tilfredsstillende, og at kvalitetskontrollen derfor må skje i foretaket og gjennom internrevisjonen.

På den andre siden er prosjektgruppens oppfatning at de momenter som er foreslått å inngå i søknaden, er egnet til å gi et godt bilde av rådgivningsløsningen. Dersom en uegnet løsning kommer på markedet på tross av autorisasjonsordningen, vil dette resultere i et mulig omdømmetap for FinAut. FinAut bør derfor vurdere bekrivelsene og gis anledning til å stille oppfølgingsspørsmål til foretaket ved behov.

Ettersom søknadsskjemaet er begrenset i omfang, legger prosjektgruppen til grunn at FinAut i de fleste tilfeller vil bruke relativt få ressurser på prøving av søknadene. Det er ikke tvil om at hovedtyngden av kontrollen vil ligge på foretaket selv.

En mulig ulempe kan være at søknadsprosessen forsinker lansering av nye løsninger. Imidlertid antar prosjektgruppen at det er mulig å starte søknadsprosessen i god tid før lansering. Etter prosjektgruppens vurdering, vil elementene som inngår i søknadsprosessen i de fleste tilfeller kunne klargjøres i rimelig tid før løsningen lanseres, og på dette tidspunktet bør foretakene kunne søke FinAut om autorisasjon.

Før øvrig bør ikke autorisasjonsordningen være til hinder for at foretaket kan beslutte å lansere løsningen før saksbehandlingen er avsluttet, men foretaket kan i slike tilfeller ikke gi inntrykk av at løsningen er autorisert. Samlet sett anbefaler prosjektgruppen alternativ (ii) som innebærer at FinAut skal kontrollere at alle spørsmål i søknadsskjemaet er besvart, og at bekreftelse fra ledelse og internrevisjon er avgitt i samsvar med fastsatt standardformat. Videre skal FinAut vurdere om foretakets beskrivelse av nærmere angitte forhold i søknadsskjemaet gir tilstrekkelig trygghet for at løsningen er i samsvar med God skikk og øvrig regelverk.

Etter prosjektgruppens vurdering bør FinAut ha adgang til å etterspørre nærmere informasjon og dokumentasjon ved behov.

Søknadsprosessen bør være gjenstand for evaluering.

10. Oppfølging og sanksjoner

10.1 Utgangspunkt

Spørsmålet i det følgende er hvordan FinAut skal følge opp autoriserte løsninger etter at autorisasjon er innvilget (punkt 10.2), samt hvordan eventuelle påviste overtredelser av autorisasjonsvilkårene skal sanksjoneres (punkt 10.3).

I gjeldende autorisasjonsordning for medarbeidere er oppfølgingsansvaret lagt til medlemsbedriftene, mens FinAut kan sanksjonere basert på meldinger om brudd mottatt fra disse, jf. Regelverk for Finansnæringens Autorisasjonsordninger § 3-8.

10.2 Oppfølging

Etter prosjektgruppens vurdering bør ansvaret for oppfølging av at digitale rådgivningsløsninger etterlever kravene for autorisasjon, primært påhvile medlemsbedriftene.

Prosjektgruppen mener imidlertid at oppfølging fra medlemsbedriftene alene ikke er tilstrekkelig. Behandlingen av søknad om autorisasjon vil i stor utstrekning være basert på opplysninger fra medlemsbedriftene, og de digitale rådgivningsløsningenes etterlevelse av kravene vil være styrt av disse. På denne bakgrunn bør FinAut også selv ha mulighet til å foreta oppfølging av løsningene for at autorisasjonsordningen skal ha nødvendig legitimitet.

Etter gruppens vurdering bør dette gjelde både i tilfeller der det gjennom kundeklager, medieomtale eller på andre måter har fremkommet indikasjoner på at en digital løsning ikke fungerer tilfredsstillende, og i andre tilfeller, eksempelvis basert på tilfeldige stikkprøver.

Dette er i tråd med FinAuts strategi som fastsetter at FinAut skal "*avdekke og følge opp avvik overfor bedriftene*".

Det må således sikres i avtaleverket for autorisasjonsordningen at FinAut har nødvendige hjemler for å gjennomføre slike kontroller på de tidspunkter og på den måte FinAut finner formålstjenlig, herunder ved å kontakte foretakenes kunder.

Det nærmere omfang av slike undersøkelser må utvikles gjennom erfaring.

Neste spørsmål er hva som skal være gjenstand for kontroll fra FinAut. Det følger videre av FinAuts strategi at FinAut skal "*være tydelig mht. rolledeling, (dvs. hva FinAut kan gå god for og hva bedriftene selv må stå inne for)*".

Utgangspunktet bør etter prosjektgruppens vurdering være at FinAuts undersøkelser omfatter en kontroll av hvorvidt vilkårene for innvilgelse av autorisasjon fremdeles er oppfylt, samt at de opplysninger som ble gitt i forbindelse med søknadsbehandlingen (og etterfølgende oppdateringer), var korrekte og dekkende.

Dette innebærer f.eks. at sjekklisterne faktisk ble benyttet ved utforming av løsningen og fremdeles etterleves, at godkjeningsprosessen for løsningen ble fulgt og at det ikke senere er gjort endringer i strid med dette.

Spørsmålet er om FinAuts oppfølging skal nøye seg med dette, eller om det også skal foretas undersøkelser av om den digitale rådgivningsløsningen etterlever konkrete lovkrav som foretaket har forpliktet seg til i henhold til sjekklisterne.

Det som taler for at FinAut også bør vurdere hvorvidt den digitale løsningen etterlever gjeldende lovkrav som referert i sjekklisterne, er hensynet til autorisasjonsordningens legitimitet. Det faktum at søknadsbehandlingen i stor utstrekning er basert på opplysninger fra foretakene uten aktive undersøkelser fra FinAut, kan også tale for en mer inngående oppfølging i etterkant.

Det som taler mot, er først og fremst at det kan være ressurskrevende og vanskelig å avgjøre hvorvidt det faktisk foreligger et brudd på gjeldende regler. Dermed oppstår det dels et spørsmål om FinAut har tilstrekkelige ressurser til å gjøre slike vurderinger på en måte som også ivaretar foretakenes rettssikkerhet, og uten å pådra FinAut risiko for ansvar, og dels om det er riktig av FinAut å bevege seg inn på Finanstilsynets tilsynsområde.

Etter prosjektgruppens syn taler ovennevnte for at FinAuts oppfølging fokuserer på å etterprøve at søknadsvilkårene er oppfylt, herunder at foretakene har gjort vurderinger opp mot sjekklisternes krav ved utforming og eventuelle endringer i den digitale rådgivningsløsningen. Gitt at sjekklisterne refererer til gjeldende lovkrav, og det dermed er en uklar grense mellom etterlevelse av sjekklisterne og etterlevelse av gjeldende lovkrav, bør FinAut imidlertid ikke utelukke muligheten for at oppfølgingen også kan knytte seg til det siste. FinAut bør imidlertid utvise varsomhet med å overprøve foretakenes nærmere regelforståelse der denne ikke fremstår som relativt åpenbart feilaktig, eller der det klart nok ikke er foretatt tilstrekkelige vurderinger fra foretakets side.

På denne bakgrunn foreslår prosjektgruppen at det formuleres kvalifiserende vilkår for hvilke typer overtredelser som kan utløse sanksjoner, med utgangspunkt i gjeldende autorisasjonsordning for finansrådgivere. Reglene § 3-8 bokstav b lyder:

"Ved gjentatte eller grove brudd på God skikk har medlemsbedriften plikt til å melde bruddet til administrasjonen i FinAut uten ugrunnet opphold. Det samme gjelder ved tilsvarende brudd på andre sentrale atferdsnormer som er egnet til å svekke tilliten til personen med autorisasjon/godkjenning, til rådgivningen, saksbehandlingen eller til virksomheten."

Hvordan tilsvarende normer skal utformes på en treffsikker måte for digitale rådgivningsløsninger, må vurderes nærmere.

10.3 Sanksjoner

10.3.1 Utgangspunkt

Dersom FinAut basert på oppfølging som beskrevet i punkt 10.2 over konstaterer overtredelser av gjeldende normer, oppstår spørsmålet om hvilke sanksjoner som skal kunne ilegges, og etter hvilke fremgangsmåter.

Etter prosjektgruppens syn bør autorisasjonsordningens sanksjonering utformes i henhold til gjeldende prinsipper for slike private ordninger.

Sanksjonslovutvalget skriver om dette (NOU 2003:15 s. 70):

"En tvisteløsningsmodell som har likhetstrekk med voldgift, er selvdømme. Avtale om selvdømme er nokså vanlig i foreninger og kommer typisk i stand ved en aksept av foreningens vedtekter. Disse fastsetter gjerne at foreningsvedtak ikke kan prøves for domstolene. Tvistemålsloven kapittel 32 kommer ikke til anvendelse ved selvdømme, og det er heller ikke ellers gitt lovregler om selvdømmeordninger.

En del av reglene i kapittel 32 kan det likevel være nærliggende å gi analogisk anvendelse for selvdømme. Blant annet vil avtale om selvdømme som hovedregel avskjære adgangen til domstolsbehandling.

I en del bransjer er det opprettet selvdømmeordninger i form av egne klagenemnder. Avtalegrunnlaget for disse ordningene er noe forskjellig, slik at nemndenes avgjørelser i noen tilfeller er bindende, i andre tilfeller bare rådgivende. Det er imidlertid et generelt trekk at også avgjørelser som formelt bare er rådgivende, stort sett blir fulgt. I en del tilfeller har klagenemnda kompetanse til å inndra rett til å delta i bransjeorganisasjonen, autorisasjonsmerker eller lignende i forbindelse med klagebehandling."

10.3.2 Sanksjonsformer i gjeldende autorisasjonsordning for finansielle rådgivere

Etter Regelverket § 3-8, gir FinAuts disiplinærutvalg innstilling til styret i FinAut om illeggelse av sanksjon, basert på innmeldinger om brudd fra medlemsbedriftene. Styrets vedtak kan påklages av den aktuelle rådgiver til det særskilte klageorganet.

Sanksjonen kan være advarsel eller bortfall av autorisasjon. Disiplinærutvalget kan fatte foreløpig avgjørelse inntil saken er avgjort av styret der dette anses nødvendig av hensyn til ordningenes legitimitet og troverdighet.

Dersom saken springer ut av en tvist brakt inn for Finansklagenemnda eller domstolene, eller som er til intern klagebehandling i medlemsbedriften, kan disiplinærutvalget stanse sin behandling av saken.

10.3.3 Forslag til sanksjoner

Etter prosjektgruppens vurdering bør utforming av sanksjoneringen legges opp etter mønster av autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere, slik dette er beskrevet i punkt 10.3.2 over.

Dersom FinAut konstaterer brudd, bør imidlertid et alternativ være å gi medlemsbedriften anledning til å rette dette innen en angitt frist uten å gå videre med sanksjonssak.

Der FinAut finner grunnlag for å gå videre med en sanksjonssak, enten som følge av manglende retting eller på grunn av forholdets alvorlighetsgrad, blir utgangspunktet at disiplinærutvalget vurderer saken basert på undersøkelser gjort av FinAut. En mulig sanksjon rettes mot medlemsbedriften og den autoriserte løsningen. Der en medlemsbedrift har fått autorisert flere løsninger, bør utgangspunktet være at sanksjonen knytter seg til den/de løsninger der det er avdekket brudd. I tilfelle grovere/mer systematiske overtredelser, kan det imidlertid være aktuelt å rette en sanksjon mot alle medlemsbedriftens digitale løsninger.

I tillegg til advarsel og tilbaketrekking av autorisasjon, bør FinAut ha mulighet til å pålegge medlemsbedriften å rette et konkret forhold innen en angitt frist.

Videre bør det være anledning til å stanse behandlingen av saken i tilfeller der Finanstilsynet har iverksatt undersøkelser knyttet til samme forhold.

Prosjektgruppen forstår det slik at Disiplinærutvalget i gjeldende autorisasjonsordning for finansielle rådgivere i stor grad har arbeidsrettslig kompetanse. FinAut bør derfor vurdere om det er behov for å etablere et eget utvalg som skal forberede og innstille overfor styret i saker som gjelder brudd på reglene for digitale rådgivningsløsninger.

11. Evaluering og oppdatering av ordningen

Tilbud om robotiserte tjenester er i en tidlig fase, og særlig robotiserte rådgivningstjenester. Det er verken mulig eller naturlig ut fra FinAuts rolle og vedtatte strategi å forsøke aktivt å styre utviklingen. Det å stille svært detaljerte innholdsmessige krav medfører risiko for å hindre kreativitet og dynamisk utvikling av markedet. Det vil også være i strid med målsettingen for selvregulering i bransjen.

Samtidig er det klart at man over tid vil høste erfaringer og tydeligere vil se hvor det oppstår reguleringsbehov for å sikre troverdighet for autorisasjonsordningen.

Ordningen bør derfor regelmessig gjennomgås og evalueres. Det er naturlig å ta utgangspunkt i en årlig evaluering, særlig ettersom dette da kan samordnes med avgivelse av den årsrapporten FinAut publiserer. Dersom det viser seg at det oppstår uklarheter rundt ordningen eller områder som burde ha vært dekket, bør ikke dette hindre FinAut i å utarbeide mer detaljerte regler eller endre på bestemmelser om ordning underveis i et år. Dette vil også kunne være nødvendig for å opprettholde ordningens troverdighet.

12. Vurdering av FinAuts ansvar

Spørsmålet i det følgende er i hvilken utstrekning FinAut eksponerer seg for erstatningsansvar ved å etablere en autorisasjonsordning for digital rådgivning i tråd med det som er beskrevet i denne rapporten, samt hvilke tiltak som bør iverksettes for å redusere risikoen for slikt ansvar.

Tre vilkår må være oppfylt for at erstatningskrav skal bli utløst: Det må foreligge et ansvarsgrunnlag, et økonomisk tap og adekvat årsakssammenheng mellom ansvarsgrunnlaget og det økonomiske tapet.

Ansvarsgrunnlaget i denne sammenheng vil enten være et kontraktsforhold eller brudd på den ulovfestede aktsomhetsnormen (culpaansvar).

Under eksisterende autorisasjonsordning er det klare utgangspunktet at det er arbeidsgiverforetaket og den autoriserte rådgiveren som er ansvarlige for rådgivningen som ytes. Dersom en kunde er misfornøyd med rådgivningen, fremstår det som nokså teoretisk at arbeidsgiverforetaket eller kunden skulle kreve erstatning fra FinAut.

For digital rådgivning kan dette i prinsippet stille seg annerledes, blant annet fordi det – beroende på hvordan autorisasjonsordningen er utformet – ikke kan utelukkes årsakssammenheng mellom svikt i autorisasjonen og et påført tap. Spørsmålet om ansvar kan oppstå både overfor kunder basert på alminnelig uaktsomhetsgrunnlag, og overfor medlemsbedriften basert på kontraktsansvar.

Etter vår oppfatning innebærer imidlertid autorisasjonsordningen, slik denne er foreslått, en svært begrenset risikoeksponering for FinAut.

For det første er autorisasjonsordningen utformet som en ren søknadsmodell, der FinAut som ledd i søknadsbehandlingen krever bekreftelser på at medlemsbedriften har utviklet løsningen på en forsvarlig måte, der ledelsen står ansvarlig, compliance har vært involvert og internrevisor har kontrollert, men uten å ettergå løsningens virkemåte. Søknadsbehandlingen innebærer følgelig ingen verifikasjon av løsningen som sådan, hvorvidt gjeldende lovkrav eller god skikk vil bli etterlevet i praksis eller lignende.

For det andre legges det opp til at medlemsbedriften i sin markedsføring av autoriserte digitale løsninger vil være forpliktet overfor FinAut til å opplyse kunden om hva autorisasjonsordningen innebærer og gi tilgang til mer informasjon ved lenke/henvisning til nettsider/skriv om dette eller lignende.

For det tredje vil FinAut i vilkårene for ordningen innta adekvate ansvarsfraskrivelser og stille krav om at medlemsforetaket undertegner skadesløserklæring for krav dets kunder måtte rette mot FinAut på grunnlag av autoriseringen.

Det bør også inntas i vilkårene et avtalefestet maksimum erstatningsbeløp, samt en fraskrivelse av ansvar for indirekte tap (og det bør gis eksempler på indirekte tap, herunder tapt fortjeneste). Etter rettspraksis vil slike avtalemekanismer kunne gi et godt vern mot tap forårsaket ved simpel uaktsomhet, mens det er mer usikkert hvorvidt klausuler som også fraskriver ansvar for grov uaktsomhet vil stå seg. Dersom man spesifiserer at ansvar for grov uaktsomhet kun omfatter ledende personells grove uaktsomhet, øker sannsynligheten for at ansvarsfraskrivelsen holder.

Ideelt sett kunne det også blitt stilt krav om at medlemsbedriftene skal innta tilsvarende ansvarsfraskrivelser i kundeavtalene, men dette kan fremstå som en unødig omfattende forpliktelse.

Endelig legger prosjektgruppen til grunn at styret i FinAut i samråd med forsikringsmegler vil vurdere behovet for å henføre potensielt ansvar knyttet til ordningen under forsikringsdekning.

Som et ytterligere sikringstiltak kunne det vurderes å organisere autorisasjonsordningen i et selskap med begrenset ansvar. Utgangspunktet etter norsk selskapsrett er at krav mot et aksjeselskap ikke kan gjøres gjeldende mot aksjonærene, og det finnes ikke noe alminnelig prinsipp om ansvarsgjennombrudd. For å være effektiv, burde en slik løsning i tilfelle kombineres med mekanismer for å sikre også styremedlemmene i selskapet mot ansvar. Alternativt kunne selskapet organiseres som et selskap med ikke-økonomisk formål. Forutsatt at vedtektene er utformet korrekt (med eksplisitte klausuler som adresserer ansvarsspørsmålet), ville eierne med en slik modell kunne ha samme beskyttelse som om selskapet var et aksjeselskap. Et ytterligere alternativ er å organisere en stiftelse, men i så fall gir eierne fra seg mer styring og kontroll, selv om noe innflytelse kan sikres gjennom stiftelsesvedtekter om styrerepresentasjon. Sett hen til den begrensede risikoen for ansvar og sikringstiltakene beskrevet over, er det etter vår vurdering ikke behov for å etablere en slik separat organisering, med mindre dette skulle være ønskelig av andre grunner.

13. Beskyttelse av varemerke mv

FinAut har i dag tre figurmerker knyttet til AFR – Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere. Disse er alle registrert i Gruppe 36: *Forsikringsvirksomhet; finansiell virksomhet; monetær virksomhet; forretninger med fast eiendom* og gir beskyttelse i Norge.

Vi forstår at det allerede er søkt om et nytt varemerke som består av en figur med en "hake" som bærende element, i kombinasjon med ordet "Autorisert" og plass for et begrep som benyttes i den enkelte sammenheng. Dette merket er velegnet til bruk ved merking av autoriserte digitale rådgivningsløsninger.

14. Kostnadsanslag

En autorisasjonsordning for digital rådgivning vil innebære kostnader både til etablering og drift.

Etableringskostnadene omfatter kostnadene for utarbeidelse av beslutningsgrunnlaget for styret i FinAut og Finans Norge, samt kostnader som eventuell nyrekruttering av ansatte, utarbeidelse av dokumentasjon for ordningen, markedsføring mv.

Driftskostnadene omfatter i første rekke kostnadene til ansatte for søknadsbehandling, forvaltning av ordningen og oppfølging av de autoriserte foretakene og løsningene. I tillegg oppstår spørsmålet om en andel av andre tilknyttede kostnader, som f.eks. kostnadene ved utarbeidelse og vedlikehold av sjekklister mv., bør allokere til autorisasjonsordningen.

Prosjektgruppen har ikke hatt grunnlag for å gi en nærmere tallfesting av etablerings- og driftskostnadene.

Etter prosjektgruppens vurdering er det imidlertid neppe realistisk at ordningen vil kunne bli selvfinansiert, i hvert fall ikke i en oppstartsfasen der antallet autoriserte løsninger antakelig vil være begrenset. Prosjektgruppen antar imidlertid at betydningen av digitale løsninger vil øke i årene som kommer, og at tjenester knyttet til digitale løsninger vil utgjøre en integrert del av det basistilbudet som FinAut yter sine medlemmer, og som medlemmene forventer. Videre er det i medlemsfellesskapets interesse at digitale rådgivningsløsninger er utviklet i tråd med definerte bransjestandarder, slik autorisasjonsordningen er ment å sikre. Prosjektgruppen vurderer på denne bakgrunn at en betydelig andel av kostnadene til autorisasjonsordningen bør belastes alle medlemmer i FinAut gjennom medlemsavgiften. Særlig gjelder dette etableringskostnader, som ikke alene bør dekkes av de som er først ute med å søke om autorisasjon.

Prosjektgruppen er imidlertid av den oppfatning at det også bør innkreves enkelte avgifter fra de foretak som søker autorisasjon for digitale rådgivningsløsninger, først og fremst en søknadsavgift og en årlig administrasjonsavgift. I prinsippet bør disse fastsettes basert på konservativt beregnede marginalkostnader direkte knyttet til autorisasjonsordningen for digital rådgivning, fordelt på forventet antall søknader, kalibrert i forhold til hva markedsaktørene finner rimelig.

Prosjektgruppen har ikke hatt grunnlag for å anbefale konkrete beløp.

Finansnæringens Autorisasjonsordninger

Post PB 2572 Solli, 0202 Oslo **Besøk** Hansteens gt. 2, Oslo
Telefon +47 23 28 42 00 **Web** www.finaut.no **E-post** post@finaut.no